

Új kiadás – Az apostolok cselekedetei

Az 1975-ben megjelent és 1990-ben revideált protestáns új fordítású Biblia legújabb revíziójának próbakiadását tartja kezében a Tisztelt Olvasó. A Magyar Bibliatársulat 2006-ban kezdett hozzá a revízió előkészítéséhez, az észrevételek gyűjtéséhez. Munkánk most jutott el arra a pontra, hogy az egyházi bibliaolvasó közvélemény elé tárhatjuk a Szöveggondozó Bizottság revíziós munkájának gyümölcseit, köztük Az apostolok cselekedeteit.

A bibliai szöveg gondozása során a következő revíziós alapelvekhez igyekeztünk tartani magukat: 1. Figyelembe vettük és értékeltük az 1990 és 2008 között beérkezett észrevételeket és javaslatokat. 2. Meg kívántuk őrizni az új fordítású Biblia alapvető szövegkritikai és fordítási döntéseit (a formális és a dinamikus ekvivalencia kiegyensúlyozott alkalmazása), a bibliai szöveg tagolását és az emelkedett, mai beszélt köznyelvi szintet. Ezeken a területeken csak akkor változtattunk az új fordítás szövegén, ha azt a mai írásértelmezési és fordításelméleti konszenzus megkövetelte. 3. Javítottuk a felismert nyomdahibákat, fordítási tévedéseket és archaikus (a mai beszélt nyelvben már nem használatos) kifejezéseket. 4. Igyekeztünk javítani a fordítás egységességén, következetességén. 5. Törekedtünk a „jó magyarságú” nyelvi megoldásokra, valamint arra, hogy az új bibliai szöveg felolvasva („szószéki használat”) is jól hangozzék. Legfőképpen pedig azt reméljük, hogy a revíziós munka eredményeként Isten igéje még inkább érthetően és tisztábban szólalhat meg magyar nyelven.

A most kézben tartott szöveget a Magyar Bibliatársulat tagegyházainak hivatalos honlapjain, pdf formátumban jelentetjük meg.

Köszönjük az eddig kapott észrevételeket, és arra szeretnénk kérni mindenkit, hogy a revideált szöveggel kapcsolatos véleményével bátran keressen meg bennünket az info@bibliatarsulat.hu e-mail címen vagy levélben a 1113 Budapest, Bocskai út 35. postacímen.

Magyar Bibliatársulat

AZ APOSTOLOK CSELEKEDETEI

1

Bevezetés

¹Az első könyvet arról írtam, Teofiloszom, amit Jézus tett és tanított kezdettől fogva ²egészen addig a napig, amelyen felvitetett, miután a Szentlélek által megbízást adott az apostoloknak, akiket kiválasztott. ³Szenvedése után sok bizonyítékkal meg is mutatta nekik, hogy ő él, amikor negyven napon át megjelent előttük, és beszélt az Isten országa dolgairól.

A Szentlélek ígérete és Jézus mennybemenetele

⁴Amikor együtt volt velük, megparancsolta nekik: Ne távozzatok el Jeruzsálemből, hanem várjátok meg az Atya ígését, amelyről hallottátok tőlem, ⁵hogy János vízzel keresztelt, ti pedig nemsokára Szentlélekkel kereszteltettek meg. ⁶Amikor együtt voltak, megkérdezték tőle: Uram, nem ebben az időben állítod helyre Izráel országát? ⁷Így válaszolt nekik: Nem a ti dolgotok, hogy olyan időkről és alkalmakról tudjatok, amelyeket az Atya a maga hatalmába helyezett. ⁸Ellenben erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt a föld végső határáig.

⁹Miután ezt mondta, szemük láttára felemeltetett, és felhő takarta el őt a szemük elől. ¹⁰Amint távozása közben feszülten néztek az ég felé, íme, két férfi állt meg mellettük fehér ruhában, ¹¹akik ezt mondták: Galileai férfiak, miért álltok itt az ég felé nézve? Ez a Jézus, aki felvitetett tőletek a mennybe, úgy jön el, ahogyan láttátok őt felmenni a mennybe.

¹²Ezután visszatértek Jeruzsálembe az Olajfák hegyéről, amely Jeruzsálem közelében van egy szombatnap járőföldre. ¹³Amikor hazatértek, felmentek a felső szobába, ahol a szállásuk volt, mégpedig Péter és János, Jakab és András, Fülöp és Tamás, Bertalan és Máté, Jakab, az Alfeus fia, Simon, a zélóta és Júdás, a Jakab fia. ¹⁴Ezek valamennyien egy szívvel és egy lélekkel kitartóan vettek részt az imádkozásban, az asszonyokkal, Jézus anyjával, Máriával és testvéreivel együtt.

Mátyás apostollá választása

¹⁵Azokban a napokban felállt Péter a testvérek körében, amikor mintegy százhusz főnyi sokaság volt ott együtt, és így szólt: ¹⁶Testvéreim, férfiak! Be kellett teljesednie az Írásból annak, amit előre megmondott a Szentlélek Dávid szája által Júdásról, aki vezetője lett azoknak, akik elfogták Jézust; ¹⁷közénk tartozott, és részt kapott ebből a szolgálatból. ¹⁸Ez gonosztettének jutalmából mezőt szerzett, de fejjel lezuhant, kettészakadt derékban, és egész belső része kifordult. ¹⁹Közismertté is vált ez Jeruzsálem lakói előtt, ezért nevezték el azt a mezőt a maguk nyelvén Akeldamának, azaz Vérmezőnek. ²⁰Mert meg van megírva a Zsoltárok könyvében: „Legyen a szállása pusztává, és lakó ne legyen abban”, és „az ő tisztségét más kapja meg”. ²¹Szükséges tehát, hogy azok közül a férfiak közül, akik egész idő alatt együtt voltak velünk, amíg közöttünk járt az Úr Jézus, ²²kezdve János keresztességétől addig a napig, amelyen felvitetett tőlünk, még valaki tanúja legyen velünk együtt az ő feltámadásának. ²³Ekkor kijelöltek kettőt: Józsefet, más néven Barsabbást, akinek mellékneve Jusztusz volt, és Mátyást, ²⁴és így imádkoztak: Urunk, minden szívnek ismerője, te mutasd meg, hogy e kettő közül melyiket választottad magadnak, ²⁵hogy megkapja ebben a szolgálatban, az apostolságban azt a helyet, amelyet Júdás elhagyott, hogy az őt megillető helyre jusson. ²⁶Sorsot vetettek rájuk: a sors Mátyásra esett, és a tizenegy apostol közé sorolták őt.

2

A Szentlélek kitöltése

¹Amikor pedig eljött a pünkösöd napja, és mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen, ²hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt az égből, amely betöltötte az egész házat, ahol ültek. ³Majd valami lángnyelvek jelentek meg előttük, amelyek széteszlottak, és leszálltak mindegyikükre. ⁴Mindnyájan megteltek Szentlélekkel, és különféle nyelveken kezdtek beszélni; úgy, ahogyan a Lélek adta nekik, hogy szóljanak. ⁵Sok kegyes zsidó férfi élt akkor Jeruzsálemben, akik a föld minden nemzete közül jöttek. ⁶Amikor ez a zúgás támadt, összefutott a sokaság, és zavar támadt, mert mindenki a maga nyelvén hallotta őket beszélni. ⁷Megdöböntek, és csodálkozva mondták: Íme, akik beszélnek, nem valamennyien Galileából valók-e? ⁸Akkor hogyan hallhatja őket mindegyikünk a maga anyanyelvén: ⁹pártusok, médek és elámiták, és akik Mezopotámiában laknak, vagy Júdeában és Kappadóciában, Pontuszban és Ázsiában, ¹⁰Frígiában és Pamfiliában, Egyiptomban és Líbia vidékén, amely Ciréné mellett van, és a római jövevények, ¹¹zsidók és prozeliták, krétaiak és arabok: halljuk, amint a mi nyelvünkön beszélnek az Isten felséges dolgairól. ¹²Megdöböntek mindnyájan, és tanácstalanul kérdezték egymástól: Mi akar ez lenni? ¹³Mások azonban gúnyolódva mondták: Édes bortól részegedtek meg.

Péter apostol pünkösdi beszéde

¹⁴Ekkor előállt Péter a tizeneggyel, felemelte a hangját, és így szólt hozzájuk: Zsidó férfiak, és Jeruzsálem minden lakója! Figyeljétek szavaimra, és tudjátok meg, mit jelent mindez! ¹⁵Mert nem részegek ezek, ahogyan ti gondoljátok, hiszen a nap harmadik órája van; ¹⁶hanem ez az, amiről Jóel így prófétált:

¹⁷„Az utolsó napokban, így szól az Isten, kitöltök Lelkemből minden halandóra. Fiaitok és leányaitok prófétálni fognak, és ifjaitok látomásokat látnak, véneitek pedig álmokat álmodnak; ¹⁸még szolgálóimra és szolgálóleányaimra is kitöltök azokban a napokban Lelkemből, és ők is prófétálnak. ¹⁹És csodákat teszek az égen fenn, és jeleket a földön lenn: vért, tüzet és füstoszlopot. ²⁰A nap elsötétül, és a hold vérvörös lesz, mielőtt eljön az Úr nagy és fenséges napja. ²¹De megmenekül mindenki, aki segítségül hívja az Úr nevét.”

²²Izráelita férfiak, halljátok meg ezeket az igéket! A názáreti Jézust, azt a férfiút, akit az Isten igazolt előtetek erővel, csodákkal és jelekkel, amelyeket általa tett az Isten közöttetek, ahogyan magatok is tudjátok, ²³azt, aki az Isten elhatározott döntése és terve szerint adatott oda, ti a bűnösök keze által keresztre szögeztétek és megöltétek. ²⁴De őt Isten feltámasztotta, feloldva a halál fájdalmait, mivel lehetetlen volt, hogy a halál fogva tartsa őt. ²⁵Mert ezt mondja róla Dávid:

„Az Úrra tekintek szüntelen, mert jobbam felől van, hogy meg ne tántorodjam. ²⁶Ezért örül a szívem, és ujjong a nyelvem,

és még testem is reménységben fog nyugodni,
²⁷mert nem hagyod lelkemet a holtak hazájában,
 nem engeded, hogy Szented elmúlást lásson.
²⁸Megismerteted velem az élet útjait,
 betöltesz engem örvendezéssel
 a te orcád előtt.”

²⁹Testvéreim, férfiak! Hadd szóljak nektek nyíltan ősatyánkról, Dávidról: meghalt, eltemették, és sírja is nálunk van mind a mai napig. ³⁰De próféta volt, és tudta, hogy Isten esküvel fogadta neki, hogy véreből valót ültet a trónjára; ³¹ezért előretekintve, a Krisztus feltámadásáról mondta azt, hogy nem marad a holtak hazájában, és teste sem lát elmúlást. ³²Ezt a Jézust támasztotta fel az Isten, aminek mi valamennyien tanúi vagyunk. ³³Miután tehát felemeltetett az Isten jobbára, és megkapta az Atyától a megígért Szentlelket, kitöltötte ezt, amint látjátok is, halljátok is. ³⁴Mert nem Dávid ment fel a mennyekbe, hiszen ő maga mondja: „Így szól az Úr az én uramhoz: Ülj a jobb kezem felől, ³⁵míg ellenségeidet lábad zsámolyává nem teszem.” ³⁶Tudja meg tehát Izráel egész háza teljes bizonyossággal, hogy Isten Úrrá és Krisztussá tette őt: azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek.

Az első gyülekezet

³⁷Amikor ezt hallották, mintha szíven találták volna őket, és ezt kérdezték Pétertől és a többi apostoltól: Mit tegyünk, testvéreim, férfiak? ³⁸Péter így válaszolt: Térjete meg, és keresztelkedjete meg mindnyájan Jézus Krisztus nevében, bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát. ³⁹Mert tiétek ez az ígélet és gyermekeiteké, sőt mindazoké is, akik távol vannak, akiket csak elhív magának az Úr, a mi Istenünk. ⁴⁰Még más szavakkal is lelkükre beszélt, és így kérlelte őket: Szabaduljatok meg végre ettől az elfajult nemzedéktől! ⁴¹Akik pedig hallgattak a szavára, megkeresztelkedtek, és azon a napon mintegy háromezer lélek csatlakozott hozzájuk.

⁴²Ők pedig kitartóan részt vettek az apostoli tanításban, a közösségben, a kenyér megtörésében és az imádkozásban. ⁴³Félelem támadt minden lélekben, és az apostolok által sok csoda és jel történt. ⁴⁴Mindazok pedig, akik hittek, együtt voltak, és mindenük közös volt. ⁴⁵Vagyonukat és javaikat eladták, szétosztották mindenkinek: ahogyan éppen szükség volt rá. ⁴⁶Mindennap állhatatosan, egy szívvel, egy lélekkel voltak a templomban, és amikor házanként megtörték a kenyeret, örömmel és tiszta szívvel részesültek az ételben; ⁴⁷dicsérték Istent, és kedvelte őket az egész nép. Az Úr pedig napról napra növelte a gyülekezetet az üdvözülőkkel.

3

Péter meggyógyítja a sántát

¹Péter és János felment a templomba, a délutáni imádkozás idejére, három órára. ²Arra vittek egy születése óta sánta férfit, akit mindennap letettek a templomnak abba a kapujába, amelyet Ékes-kapunak hívtak, hogy alamizsnát kérjen a templomba menőktől. ³Amikor meglátta, hogy Péter és János be akar menni a templomba, alamizsnát kért tőlük. ⁴Péter pedig Jánossal együtt rátekintett, és azt mondta: Nézz ránk! ⁵Ő felnézett rájuk, remélve, hogy kap tőlük valamit. ⁶Péter így szólt hozzá: Ezüstöm és aranyam nincsen, de amim van, azt adom neked: a názáreti Jézus Krisztus nevében, kelj fel, és járj! ⁷És jobb kezénél fogva felemelte, annak pedig azonnal megerősödött a lába és a bokája, ⁸felugrott, talpra állt, és járt. Bement velük a templomba is, járkált, ugrándozott, és dicsérte az Istent. ⁹Látta őt az egész nép, amint járkál, és dicséri az Istent. ¹⁰Felismerték, hogy ő az, aki alamizsnáért szokott ülni a templom Ékes-kapujában. És félelemmel telve csodálkoztak azon, ami vele történt.

Péter bizonyosságot tesz Jézusról

¹¹Mivel ez az ember feltartóztatta Pétert és Jánost, az egész nép megdöbbenve futott hozzájuk az úgynevezett Salamon-csarnokba. ¹²Amikor Péter ezt látta, így szólt a néphez: Izráelita férfiak, miért csodálkoztok ezen? Miért néztek úgy ránk, mintha saját erőnkkel vagy kegyességünkkel értük volna el, hogy ő járjon? ¹³Ábrahám, Izsák és Jákób Istene, a mi atyáink Istene megdicsőítette Fiát, Jézust, akit ti kiszolgáltattatok, és megtagadtatok Pilátus színe előtt, pedig az úgy döntött, hogy elbocsátja őt. ¹⁴De ti a Szentet és Igazat megtagadtátok, és azt kértétek, hogy egy gyilkost bocsásson szabadon a kedvetekért, ¹⁵az élet fejedelmét pedig megöltétek. Őt Isten feltámasztotta a halálból, aminek mi tanúi vagyunk. ¹⁶Az ő nevébe vetett hitért erősítette meg Jézus neve ezt az embert, akit itt láttok és ismertek, és a tőle való hit adta vissza neki a teljes egészségét mindnyájatok szeme láttára. ¹⁷Most már tudom, testvéreim, hogy tudatlanságból cselekedtetek, mint a ti előljáróitok is. ¹⁸De Isten így teljesítette be azt, amit minden prófétája által előre megmondott, hogy az ő Krisztusa szenvedni fog. ¹⁹Tartsatok tehát bűnbánatot, és térjete meg, hogy eltöröltessenek a ti bűneitek; ²⁰hogy eljöjjön az Úrtól a felüdülés ideje, és elküldje Jézust, akit Messiásul rendelt nektek. ²¹Őt azonban az égnek kell befogadnia addig, amíg a mindenség újjáteremtése meg nem történik, amiről Isten öröktől fogva szólt szent prófétái által. ²²Mózes ezt mondta: „Prófétát támaszt nektek testvéreitek közül az Úr, a ti Istenetek, olyat, mint én: őrá hallgassatok mindenben, amit csak mond nektek. ²³És aki nem hallgat erre a prófétára, azt ki kell irtani a nép közül.” ²⁴A próféták is – Sámuelről és az utána következőktől fogva –, akik csak szóltak, mind ezekről a napokról jövendöltek. ²⁵Ti vagytok a fiai ezeknek a prófétáknak és annak a szövetségnek, amelyet Isten atyáinkkal kötött, amikor így szólt Ábrahámnak: „És a te magodban áldatik meg a föld minden nemzetsége.” ²⁶Isten elsősorban számotokra támasztotta és küldte el Szolgáját, hogy megáldjon titeket, ha ti megtértek gonoszságaitokból.

4

Pétert és Jánost börtönbe vetik

¹Amíg beszéltek a néphez, eléjük álltak a papok, a templomőrség parancsnoka és a szaduceusok; ²bosszankodtak ugyanis azon, hogy tanítják a népet, és azt hirdetik, hogy Jézus által van feltámadás a halálból. ³Ezek elfogták őket, és mivel már este volt, őrizetbe vették őket másnapig. ⁴De azok közül, akik hallgatták az ígét, sokan hittek, és a hívő férfiak száma mintegy ötezerre nőtt.

Péter a nagytanács előtt

⁵Másnap összegyűltek Jeruzsálemben a vezetők, a vének és az írástudók; ⁶Annás, a főpap, Kajafás, Jóannész, Alexandrosz és a főpapi család valamennyi tagja. ⁷Középre állították és vallatták őket: Milyen hatalommal, vagy kinek a nevében tettétek ti ezt? ⁸Ekkor Péter, megtelve Szentlélekkel, így szólt hozzájuk: Népünk vezetői, Izráel vénei! ⁹Ha minket ma azért vallattok, mert egy beteg emberrel jót tettünk, és azt kérdezitek, hogyan gyógyult meg, ¹⁰tudjátok meg valamennyien, Izráel egész népével együtt, hogy a názáreti Jézus Krisztus neve által, akit ti megfeszítettetek, akit Isten feltámasztott a halálból: ő általa áll elöttetek ez az ember egészségesen. ¹¹Ez lett a sarokkő, amelyet ti, az építők, megvetettetek, ¹²és nincsen üdvösség senki másban, mert nem is adatott az embereknek az ég alatt más név, amely által üdvözülhetnek.

Péter és János szabadon bocsátása

¹³Amikor látták, milyen bátran beszél Péter és János, és felfogták, hogy írástudatlan és iskolázatlan emberek, elcsodálkoztak. Azt is megtudták, hogy Jézussal voltak, ¹⁴de mivel látták, hogy velük együtt ott áll a meggyógyult ember is, semmit sem szólhattak ellenük. ¹⁵Felszólították tehát őket, hogy menjenek ki a nagytanács elől, és így tanakodtak egymás

között: ¹⁶Mit tegyünk ezekkel az emberekkel? Mert hogy nyilvánvaló csoda történt általuk, azt tudja Jeruzsálem minden lakója, és nem is tagadhatjuk. ¹⁷De hogy tovább ne terjedjen a nép között, fenyegezzük meg őket, hogy többé ne szóljanak az ő nevében egyetlen embernek se. ¹⁸Miután tehát behívták őket, megparancsolták, hogy egyáltalán ne beszéljenek és ne tanítsanak Jézus nevében. ¹⁹Péter és János azonban így válaszolt nekik: Ítéljétek meg ti magatok, vajon igaz dolog-e Isten szemében, hogy inkább rátok hallgassunk, mint Istenre! ²⁰Mert nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk. ²¹Azok pedig, miután megfenyegették, elbocsátották őket, mivel semmi lehetőséget nem találtak arra, hogy megbüntessék őket, a nép miatt, mivel mindenki dicsőítette az Istent a történetekért, ²²hiszen több mint negyvenéves volt az az ember, akin a gyógyításnak ez a csodája történt.

A gyülekezet imádsága

²³Amint elbocsátották őket, elmentek az övéikhez, és elbeszélték mindazt, amit a főpapok és a vének mondtak nekik. ²⁴Amikor ezt meghallották, egy szívvel és egy lélekkel Istenhez kiáltottak, és így szóltak: Urunk, te teremtetted az eget és a földet, a tengert és mindent, ami bennük van, ²⁵te mondtad a Szentlélek által Dávid atyánknak, a te szolgádnak szájával:

„Miért tombolnak a népek,
és a nemzetek miért terveznek
hiábavalóságot?

²⁶Felkeltek a föld királyai,
és a fejedelmek megegyeztek
az Úr ellen és az ő Felkentje ellen.”

²⁷Mert a te szent Szolgád, Jézus ellen, akit felkentél, valóban megegyezett ebben a városban Heródes és Poncius Pilátus, a pogányokkal és Izráel népével, ²⁸hogy végrehajtsák mindazt, amiről kezded és akarated előre elrendelte, hogy megtörténjék. ²⁹Most pedig, Urunk, tekints az ő fenyegetéseikre, és add meg szolgálidnak, hogy teljes bátorsággal hirdessék igédet; ³⁰nyújtsd ki a kezedet gyógyításra, hogy jelek és csodák történjenek a te szent Szolgád, Jézus neve által.

³¹Amint könyörögtek, megrendült az a hely, ahol együtt voltak, megteltek mindnyájan Szentlélekkel, és bátran hirdették az Isten igéjét.

Testvéri közösség a gyülekezetben

³²A hívők egész gyülekezete pedig szívében és lelkében egy volt. Senki sem mondott vagyonából semmit a magáénak, hanem mindenük közös volt. ³³Az apostolok pedig nagy erővel tettek bizonyosságot az Úr Jézus feltámadásáról, és nagy kegyelem volt mindnyájukon.

³⁴Nem volt közöttük egyetlen szűkölködő sem, mert akiknek földjük vagy házuk volt, eladták azokat, az eladott javak árát pedig elhozták, ³⁵és letették az apostolok lába elé, azután szétosztották mindenkinek, ahogyan éppen szükség volt rá. ³⁶József például, akinek az apostolok a Barnabás melléknevet adták, ami azt jelenti: Vigasztalás fia, egy ciprusi származású lévita, ³⁷mivel földje volt, eladta azt, elhozta a pénzt, és letette az apostolok lába elé.

5

Anániás és Szafira

¹Egy ember, név szerint Anániás, feleségével, Szafirával együtt eladott egy birtokot, ²és az árából feleségének tudtával félretett magának, egy részét pedig elvitte, és az apostolok lába elé tette. ³Péter azonban így szólt: Anániás, miért szállta meg a Sátán a szívedet, hogy hazudj a Szentléleknek, és félretegyél magadnak a föld árából? ⁴Vajon nem a tiéd volt-e, amíg el nem adtad, és miután eladtad, nem te rendelkezted-e az árával? Mi indította szívedet ilyen cselekedetre? Nem embereknek hazudtál, hanem Istennek. ⁵Amint meghallotta Anániás ezeket a szavakat, összeesett, és meghalt. Nagy félelem szállta meg mindazokat, akik ezt

hallották. ⁶Az ifjak pedig felálltak és betakarták őt, majd kivitték és eltemették. ⁷Mintegy három óra múlva a felesége is bement, mit sem tudva a történekről. ⁸Péter megkérdezte tőle: Mondd meg nekem, ennyiért adtátok el a földet? Ő így felelt: Igen, ennyiért. ⁹Péter így szólt hozzá: Miért egyeztetek meg abban, hogy próbára teszitek az Úr Lelkét? Íme, azok, akik a férjedet eltemették, az ajtó előtt állnak, és kivisznek téged. ¹⁰Az asszony pedig azonnal összeesett a lába előtt, és meghalt. Amikor bejöttek az ifjak, halva találták, kivitték őt is, és eltemették a férje mellé. ¹¹Nagy félelem szállta meg az egész gyülekezetet és mindazokat, akik hallották ezeket.

Az apostolok csodákat tesznek

¹²Az apostolok által sok jel és csoda történt a nép között. Mindnyájan egy akarattal együtt voltak a Salamon-csarnokban, ¹³de mások nem mertek hozzájuk csatlakozni. A nép azonban magasztalta őket. ¹⁴Az Úr pedig egyre növelte a hívők számát, férfiak és nők sokaságával. ¹⁵A betegeket is kivitték az utcákra, ágyakra és fekvőhelyekre tették le őket, hogy amikor Péter arra jár, legalább az árnyéka érje valamelyiküket. ¹⁶Összegyűlt a Jeruzsálem körüli városok népe is, hoztak betegeket és tisztátalan lelkektől gyötörteket, akik mind meggyógyultak.

Az apostolok fogsága és szabadulása

¹⁷Ekkor azonban megjelent a főpap és egész kísérete, a szadduceusok pártja, és féltékenységtől eltelve ¹⁸elfogták az apostolokat, és börtönbe vetették őket. ¹⁹De az Úr angyala éjszaka megnyitotta a börtön ajtaját, és kivezette őket ezt mondta nekik: ²⁰Menjete, álljatok fel a templomban, és hirdessétek a népnek ennek az életnek minden beszédét! ²¹Ők engedelmeskedtek, korán reggel bementek a templomba, és tanítottak. Amikor megérkezett a főpap és kísérete, összehívták a nagytanácsot, Izráel véneinek egész testületét, és elküldtek a börtönbe, hogy vezessék elő őket. ²²A szolgák elmentek, de nem találták őket a börtönben; ezért visszatérve jelentették: ²³A börtönt ugyan gondosan bezárva találtuk, az örök is az ajtó előtt álltak, de amikor kinyitottuk, bent senkit sem találtunk. ²⁴Amint a templomórség parancsnoka és a főpapak meghallották ezeket a szavakat, zavarba jöttek, és ezt kérdezték: Miként történhetett ez? ²⁵De valaki odament és jelentette nekik: Íme, azok a férfiak, akiket börtönbe vetettetek, ott állnak a templomban, és tanítják a népet. ²⁶Ekkor elment a parancsnok a szolgálakkal, és elővezették őket, de minden erőszak nélkül, mert féltek a néptől, hogy megkövezi őket. ²⁷Bevitték, és a nagytanács elé állították őket, a főpap pedig elkezdte kihallgatásukat: ²⁸Szigorúan megtiltottuk nektek, hogy tanítsatok annak a nevében, és íme, egész Jeruzsálemet betöltitek tanításotokkal, és ránk akarjátok hárítani annak az embernek a véré. ²⁹Péter és az apostolok így válaszoltak: Istennek kell inkább engedelmeskednünk, mint az embereknek. ³⁰A mi atyáink Istene feltámasztotta Jézust, akit ti fára függesztve kivégeztetek. ³¹Isten őt mint fejedelmet és szabadítót emelte a jobbjára, hogy megtérést és bűnbocsánatot adjon Izráelnek. ³²Mi tanúi vagyunk ezeknek az eseményeknek, és tanúja a Szentlélek, akit azoknak adott Isten, akik engedelmeskednek neki.

Gamáliél tanácsa

³³Amikor ezt meghallották, dühükben a fogukat csikorgatták, és arról tanácskoztak, hogy végeznek velük. ³⁴De felállt a nagytanácsban egy farizeus, név szerint Gamáliél, az egész nép előtt tiszteletben álló törvénytudó, és megparancsolta, hogy egy kis időre vezessék ki ezeket az embereket. ³⁵Azután így szólt a nagytanácshoz: Izráelita férfiak! Jól gondoljátok meg, hogy mit akartok tenni ezekkel az emberekkel! ³⁶Mert nem is olyan régen felkelt Teudás, és azt állította magáról, hogy ő valaki, csatlakozott is hozzá mintegy négyszáz ember, de végeztek vele; akik pedig bíztak benne, azok mind elszéledtek, és ügyük semmivé lett. ³⁷Azután felkelt a galileai Júdás az összeírás idején. Sokakat állított a maga pártjára, de ő is elpusztult; akik pedig bíztak benne, azok is mind szétszóródtak. ³⁸A mostani esetre is azt

mondom: hagyjátok békén ezeket az embereket, és bocsássátok el őket. Mert ha emberektől való ez a szándék vagy ez a mozgalom, akkor megsemmisül; ³⁹ha pedig Istentől való, akkor úgyszemint tudjátok megsemmisíteni őket, és még úgy tűnhetne, hogy Isten ellen harcoltok. Azok hallgattak rá, ⁴⁰behívták az apostolokat, megverették őket, azután megparancsolták nekik, hogy ne szóljanak Jézus nevében, és elbocsátották őket. ⁴¹Ők pedig örömmel távoztak a nagytanács színe elől, mert méltónak bizonyultak arra, hogy gyalázatot szenvedjenek az ő nevéért; ⁴²és nem hagytak fel a naponkénti tanítással a templomban és házanként, és hirdették, hogy Jézus a Krisztus.

6

A görög nyelvűek hét gondozója

¹Azokban a napokban pedig, mivel nőtt a tanítványok száma, a görögül beszélő zsidók zúgolódni kezdtek a héberül beszélők ellen, hogy a naponkénti gondoskodásban elhanyagolják a közülük való özvegyasszonyokat. ²Ekkor összehívta a tizenkettő a tanítványok egész gyülekezetét, és ezt mondták nekik: Nem helyes az, hogy az Isten igéjét elhanyagolva mi szolgáljunk az asztaloknál. ³Hanem válasszatok ki magatok közül, testvérek, hét férfit, akikről jó bizonyosságot tesznek, akik telve vannak Lélekkel és bölcsességgel, és őket állítsuk be ebbe a munkába; ⁴mi pedig megmaradunk az imádkozás és az ige szolgálata mellett. ⁵Tetszett ez a beszéd az egész gyülekezetnek, és kiválasztották Istvánt, aki hittel és Szentlélekkel teljes férfi volt, valamint Fülöpöt, Prokhoroszt, Nikánórt, Timónt, Parmenászt és Nikolaoszt, az antiókhiai prozelitát; ⁶az apostolok elé állították őket, és miután imádkoztak, rájuk tették kezüket. ⁷Az Isten igéje pedig terjedt, és nagyon megnövekedett a tanítványok száma Jeruzsálemben, sőt igen sok pap is engedelmeskedett a hitnek.

Istvánt elfogják és vádolják

⁸István pedig – kegyelemmel és erővel telve – nagy csodákat és jeleket tett a nép között. ⁹Megjelentek azonban néhányan a szabadosok, a ciréneiek és az alexandriaiak zsinagógájából, valamint néhányan a kilikiaiak és ázsiaiak közül, és vitatkoztak Istvánnal; ¹⁰de nem tudtak szembeszállni azzal a bölcsességgel és Lélekkel, amellyel beszélt. ¹¹Ekkor felbujtottak némelyeket, akik ezt mondták: Hallottuk, amikor káromolta Mózeszt és az Istent. ¹²A népet, a véneket és az írástudókat is fellázították. Rárontottak, elfogták őt, és a nagytanács elé hurcolták. ¹³Hamis tanúkat is állítottak, akik ezt mondták: Ez az ember állandóan e szent hely és a törvény ellen beszél. ¹⁴Hallottuk is, amikor azt mondta, hogy az a názareti Jézus lerombolja ezt a helyet, és megváltoztatja azokat a szokásokat, amelyeket Mózes hagyott ránk. ¹⁵Ekkor a nagytanácsban ülők mind rátekintettek, és látták, hogy az arca olyan, mint egy angyalé.

7

István védőbeszéde

¹A főpap megkérdezte: Valóban így van ez? ²Ő erre így szólt: Férfiak, testvérek és atyák, halljátok! A dicsőség Istene megjelent a mi atyánknak, Ábrahámnak, amikor Mezopotámiában volt, mielőtt letelepedett Háránban, ³és ezt mondta neki: Menj ki földedről és rokonaid közül, és menj arra a földre, amelyet mutatok neked. ⁴Ekkor kiment a káldeusok földjéről, és letelepedett Háránban. Miután pedig meghalt az apja, Isten elvezette őt erre a földre, amelyen ti most laktok. ⁵Nem adott neki ebből örökségül egy talpalatnyi földet sem, de megígérte, hogy birtokul adja azt neki és utódainak, pedig nem volt gyermeke. ⁶Így mondta meg Isten, hogy utódai jövevények lesznek idegen földön, rabszolgává teszik és nyomorgatják őket négyszáz esztendeig. ⁷De ezt a népet, amelynek szolgálnak, ítélettel sújtom, így szólt az Isten, ők pedig ezek után kiszabadulnak, és szolgálni fognak nekem ezen a helyen. ⁸A körülmetélés szövetségét is adta neki. Így nemzette Ábrahám Izsákot, és körülmetélte őt a

nyolcadik napon, Izsák pedig Jákóbot, Jákób pedig a tizenkét ősatyát.⁹ Az ősatyák pedig féltékenykedtek Józsefre, és eladták Egyiptomba, de Isten vele volt.¹⁰ Megszabadította őt minden nyomorúságából, kedvessé és bölccsé tette Egyiptom királya, a fáraó előtt, és kormányzóvá emelte Egyiptom és a fáraó egész háza fölé.¹¹ Éhínség támadt egész Egyiptomban és Kánaánban, és olyan nagy nyomorúság, hogy atyáink sem találtak élelmet.¹² Amikor azonban meghallotta Jákób, hogy van gabona Egyiptomban, elküldte először atyáinkat.¹³ A második alkalommal József megismertette magát testvéreivel, és így a fáraó tudomására jutott József származása.¹⁴ József pedig magához hívatta atyját, Jákóbot és hetvenöt főből álló egész rokonságát.¹⁵ Így ment le Jákób Egyiptomba, ott halt meg ő és a mi atyáink is.¹⁶ Átvitték őket Sikembe, és elhelyezték abban a sírban, amelyet Ábrahám ezüstpénzért vásárolt Emór fiaitól Sikemben.

¹⁷Amint közeledett az ígélet beteljesülésének ideje, amelyet Isten kijelentett Ábrahámnak, a nép egyre szaporodott és sokasodott Egyiptomban,¹⁸ amíg csak más király nem lett Egyiptomban, aki nem tudott Józsefről.¹⁹ Ez a király álnokul bánt népünkkel, és azzal sújtotta atyáinkat, hogy ki kellett tenniük csecsemőiket, hogy ne maradjanak életben.²⁰ Ebben az időben született Mózes, aki kedves volt az Istennek. Három hónapig nevelték apja házában,²¹ amikor pedig kitették, a fáraó leánya magához vette, és saját fiaként neveltette.²² Megtanították Mózeszt az egyiptomiak minden bölcsességére, és kiváló volt mind szavaiban, mind tetteiben.²³ Amikor pedig betöltötte a negyvenedik életévét, az a gondolata támadt, hogy meglátogatja testvéreit, Izráel fiait.²⁴ Amikor meglátta, hogy az egyiket bántalmazzák, védelmére kelt, bosszút állt az elnyomottért, és leütötte az egyiptomit.²⁵ Azt gondolta, megértik a testvérei, hogy Isten az ő keze által szabadítja meg őket. De nem értették meg.²⁶ Másnap éppen veszekedtek, amikor megjelent közöttük, ki akarta őket békíteni, és ezt mondta: Férfiak, testvérek vagytok, miért bántjátok egymást?²⁷ De az, aki bántalmazta testvérét, ellökte őt magától, és ezt mondta: Ki tett téged előljáróvá és bíróvá közöttünk?²⁸ Talán meg akarsz ölni bennünket, mint ahogyan tegnap megölted az egyiptomit?²⁹ Mózes ezt hallva elmenekült, és jövevény lett Midján földjén, ahol két fia született.

³⁰Negyven esztendő elteltével a Sínai-hegy pusztájában megjelent neki egy angyal csipkebokor tüzének lángjában.³¹ Amikor Mózes meglátta, csodálkozott a látomáson, de amint feléje tartott, hogy megnézzze, megszólalt az Úr hangja:³² Én vagyok a te atyáid Istene, Ábrahám, Izsák és Jákób Istene. Mózes megrémült és nem mert odanézni;³³ az Úr pedig ezt mondta: Oldd le a sarut a lábadról, mert ez a hely, amelyen állsz, szent föld.³⁴ Látván láttam népem nyomorúságát Egyiptomban, és meghallottam sóhajtozását, le is szálltam, hogy megszabadítsam őket. És most menj, elküldelek Egyiptomba.

³⁵Ezt a Mózeszt, akit megtagadtak, amikor ezt mondták: Ki tett téged fejedelemmé és bíróvá? – őt küldte el az Isten előljáróul és szabadítóul az angyal által, aki megjelent neki a csipkebokorban.³⁶ Ő hozta ki őket, ő tett csodákat és jeleket Egyiptom földjén, a Vörös-tengeren és a pusztában negyven esztendeig.³⁷ Ez az a Mózes, aki azt mondta Izráel fiainak: Prófétát támaszt nektek az Isten testvéreitek közül, olyat, mint én.³⁸ Ő az, aki ott volt a gyülekezet előtt a pusztában atyáink és az angyal között, aki szólt hozzá a Sínai-hegyen: ő vette át az élő ígéket, hogy átadja nekünk.³⁹ Neki nem akartak engedelmeskedni atyáink, hanem elutasították maguktól, és visszafordultak szívükben Egyiptom felé,⁴⁰ amikor ezt mondták Áronnak: Készíts nekünk isteneket, hogy előttünk járjanak, mert nem tudjuk, mi történt ezzel a Mózeszel, aki minket kivezetett Egyiptom földjéről.⁴¹ Elkészítették a borjút azokban a napokban, és áldozatot vittek a bálványnak, és gyönyörködtek kezük munkájában.⁴² Isten pedig elfordult tőlük, és kiszolgáltatta őket arra, hogy imádják az ég csillagseregét, amint meg van írva a próféták könyvében: „Véres- és égőáldozatot hoztál-e nekem negyven esztendeig a pusztában, Izráel háza?”⁴³ Sőt inkább hordoztátok Molok sátorát és isteneteknek, Romfának a csillagát, azokat a képeket, amelyeket készítettetek, hogy leboruljatok előttük. Számúzlek ezért titeket Babilonon túlra.”

⁴⁴A Bizonyság sátora ott volt atyáinknál a pusztában, amint parancsolta az, aki azt mondta Mózesnek, hogy készítse el arra a mintára, amelyet látott. ⁴⁵Ezt átvették atyáink, és behozták Józsuével, amikor elfoglalták a pogányok földjét, akiket kiűzött az Isten atyáink elől. Így volt ez egészen Dávid idejéig, ⁴⁶aki kegyelmet talált az Isten színe előtt, és könyörgött, hogy lakóhelyet találhasson Jákób Istenének, ⁴⁷de Salamon épített neki házat. ⁴⁸A Magasságos azonban nem emberkéz alkotásaiban lakik, amint a próféta mondja: ⁴⁹„A menny az én trónusom, a föld pedig lábam zsámolya. Miféle házat építhetnél nekem – mondja az Úr –, vagy hol van az én nyugalmam helye? ⁵⁰Nem az én kezem alkotta-e mindezt?” ⁵¹Ti keménynyakú, körülmetéletlen szívű és fülű emberek, mindig ellene szegültök a Szentléleknek, atyáitokhoz hasonlóan ti is. ⁵²A próféták közül kit nem üldöztek a ti atyáitok? Meg is ölték azokat, akik megjövendölték az Igaznak eljövételét. Most pedig ti az ő árulóivá és gyilkosává lettetek, ⁵³akik bár angyalok által kaptátok a törvényt, mégsem tartottátok meg.

Istvánt megkövezik

⁵⁴Amikor ezeket hallották, haragra gerjedtek szívükben, és fogukat csikorgatták ellene. ⁵⁵Ő azonban Szentlélekkel telve az égre függesztette tekintetét, és látta Isten dicsőségét és Jézust, amint Isten jobbjára felül áll. ⁵⁶Ekkor így szólt: Íme, látom a megnyílt eget, és az Emberfiát, amint Isten jobbjára felül áll. ⁵⁷Akkor azok hangosan kiáltottak, bedugták a fülüket, és egy akarattal rárohantak; ⁵⁸azután kiűzték a városon kívülre, és megkövezték. A tanúk pedig egy Saul nevű ifjú lába elé tették le felsőruháikat. ⁵⁹Amikor megkövezték Istvánt, az így imádkozott: Uram, Jézus, vedd magadhoz lelkemet! ⁶⁰Azután térdre esett, és hangosan felkiáltott: Uram, ne ródd fel nekik ezt a bűnt! És amikor ezt mondta, meghalt.

8

Saul üldözi az egyházat

¹Saul pedig egyetértett István megölésével. Azon a napon nagy üldözés kezdődött a jeruzsálemi gyülekezet ellen, és az apostolok kivételével mind szétszóródtak Júdea és Samária területén. ²Kegyes férfiak azonban eltemették Istvánt, és nagyon megsiratták. ³Saul pedig pusztította az egyházat, házról házra járt, férfiakat és nőket hurcolt el, és börtönbe vetette őket.

Fülöp Krisztust hirdeti Samáriában

⁴Akik pedig szétszóródtak, elmentek, és hirdették az igét. ⁵Fülöp lement Samária városába, és ott hirdette nekik a Krisztust. ⁶A sokaság egy szívvel és egy lélekkel figyelt arra, amit Fülöp mondott, amikor hallgatták őt, és látták azokat a jeleket, amelyeket tett. ⁷Sok megszállottból ugyanis hangos kiáltással kimentek a tisztátalan lelkek, sok béna és sánta is meggyógyult, ⁸és nagy öröm volt abban a városban.

⁹Élt abban a városban már azelőtt is egy Simon nevű férfi, aki varázslással foglalkozott, és ámulatba ejtette Samária népét, mert hatalmasnak mondta magát. ¹⁰A város apraja-nagyja hallgatott rá, és azt mondták: Ő az Isten Hatalmasnak nevezett ereje.

¹¹Hallgattak rá, mert varázslásával már jó ideje ámulatban tartotta őket. ¹²De amikor hittek Fülöpnek, aki az Isten országáról és a Jézus Krisztus nevééről szóló evangéliumot hirdette, megkeresztelkedtek; férfiak és nők egyaránt. ¹³Simon maga is hívő lett, majd miután megkeresztelkedett, Fülöp mellé szegődött, és amikor látta, hogy jelek és nagy csodák történnek, egészen elámult.

¹⁴Amikor meghallották a Jeruzsálemben levő apostolok, hogy Samária befogadta az Isten igéjét, elküldték hozzájuk Pétert és Jánost. ¹⁵Ők lementek, és imádkoztak értük, hogy részesüljenek a Szentlélek ajándékában, ¹⁶mert még nem szállt le egyikükre sem, csak meg voltak keresztelve az Úr Jézus nevére. ¹⁷Akkor rájuk tették a kezüket, és részesültek a Szentlélek ajándékában. ¹⁸Amikor látta Simon, hogy az apostolok kézrátételével adatik a

Lélek, pénzt ajánlott fel nekik, ¹⁹és így szólt: Adjátok meg nekem is ezt a hatalmat, hogy akire ráteszem a kezemet, az vegye a Szentleket. ²⁰Péter azonban ezt mondta neki: Vesszen el a pénzed veled együtt, amiért azt gondoltad, hogy pénzen megszerezheted az Isten ajándékát! ²¹Nem részesülhetsz, és nem is örökölhetsz ebből, mert a szíved nem tiszta az Isten előtt. ²²Térj meg tehát e gonoszságodból, és könyörögj az Úrhoz, hátha megbocsátja neked szíved szándékát. ²³Mert látom, hogy a keserű irigység és a gonoszság fogságába estél. ²⁴Simon így válaszolt: Könyörögjetek értem az Úrhoz, hogy semmi se szálljon rám abból, amit mondatok. ²⁵Ők pedig bizonyágot tettek, és hirdették az Úr igéjét, azután visszatértek Jeruzsálembe, és útközben sok samáriai faluban hirdették az evangéliumot.

Az etióp kincstárnok megtérése

²⁶Az Úr angyala pedig így szólt Fülöpöz: Kelj fel, és menj Dél felé a Jeruzsálemből Gázába vezető útra, amely néptelen. ²⁷Ő felkelt, és elindult. És íme, egy etióp férfi, a kandakének, az etiópok királynőjének udvari főembere, aki egész kincstára fölé volt rendelve, és Jeruzsálemben járt az Istent imádni, ²⁸visszatérőben hintóján ülve Ézsaiás prófétát olvasta. ²⁹Ezt mondta a Lélek Fülöpnek: Menj oda, és csatlakozz ahhoz a hintóhoz! ³⁰Amikor Fülöp odafutott, hallotta, hogy Ézsaiás prófétát olvassa, és megkérdezte tőle: Érted is, amit olvasol? ³¹Erre az így válaszolt: Hogyan érthetném, ha valaki meg nem magyarázza? És megkérte Fülöpöt, hogy szálljon fel, és üljön mellé. ³²Az Írásnak az a szakasza, amelyet olvasott, ez volt: „Amint a juhok levágni viszik, és amint a bárány néma a nyírója előtt, úgy nem nyitja meg a száját. ³³Megaláztatásában elvétetett róla az ítélet, nemzetségét ki sorolhatná fel? Mert élete felvitetik a földről.” ³⁴A főember megkérdezte Fülöptől: Kérlek, kiről mondja ezt a próféta? Önmagáról vagy valaki másról? ³⁵Fülöp beszélni kezdett, és az Írásnak ebből a helyéből kiindulva hirdette neki Jézust. ³⁶Amint tovább haladtak az úton, valami vízhez értek, és így szólt a főember: Íme, itt a víz! Mi akadályozza annak, hogy megkeresztelkedjem? ³⁷Ezt mondta neki Fülöp: Ha teljes szívedből hiszel, akkor lehet. Ő pedig így válaszolt: Hiszem, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia. ³⁸Megparancsolta, hogy álljon meg a hintó, és leszálltak a vízbe mind a ketten, Fülöp és a főember, és megkeresztelte őt. ³⁹Amikor kijöttek a vízből, az Úr Lelke elragadta Fülöpöt, és nem látta őt többé a főember, de örvendezve haladt tovább az útján. ⁴⁰Fülöp pedig Azótoszba került, és végigjárva valamennyi várost, hirdette az evangéliumot, míg Cézareába nem ért.

9

Saul megtérése

¹Saul pedig az Úr tanítványai elleni fenyegetéstől és öldökléstől lihegve elment a főpaphoz, ²és levelet kért tőle Damaszkuszba a zsinagógákhoz, hogy ha talál olyanokat, akik az Úr útjának követői, akár férfiakat, akár nőket, megkötözve vihesse azokat Jeruzsálembe. ³Útközben azonban, amikor éppen Damaszkuszhoz közeledett, hirtelen mennyei fény ragyogott fel körülötte, ⁴és amint a földre esett, hallotta, hogy egy hang így szólt hozzá: Saul, Saul, miért üldözöl engem? ⁵Ő pedig megkérdezte: Ki vagy, Uram? Az így válaszolt: Én vagyok Jézus, akit te üldözöl. ⁶De kelj fel, menj be a városba, és ott megmondják neked, mit kell tenned. ⁷A vele utazó férfiak pedig szóltanul álltak, mert hallották ugyan a hangot, de senkit sem láttak. ⁸Saul pedig felkelt a földről, és kinyitotta szemét, de semmit sem látott. Ezért kézen fogva vezették be Damaszkuszba, ⁹és három napig nem látott, nem evett, és nem ivott.

¹⁰Volt Damaszkuszban egy tanítvány, név szerint Anániás. Az Úr megszólította őt látomásban: Anániás! Ő így válaszolt: Íme, itt vagyok, Uram. ¹¹Az Úr pedig így szólt hozzá: Kelj fel, menj el abba az utcába, amelyet Egyenes utcának hívnak, és keresd meg Júdás házában a tarsuszi Sault: mert íme, imádkozik, ¹²és látomásban látja, hogy egy Anániás nevű férfi jön be hozzá, és ráteszi a kezét, hogy lászon. ¹³Anániás így válaszolt: Uram, sokaktól

hallottam erről a férfiről, mennyi rosszat tett a te szentjeid ellen Jeruzsálemben,¹⁴ és ide is meghatalmazást kapott a főpapoktól, hogy elfogja mindazokat, akik segítségül hívják a te nevedet.¹⁵ Ezt mondta neki az Úr: Menj el, mert választott eszközöm ő, hogy elvigye a nevedet a pogányok, a királyok és Izráel fiai elé.¹⁶ Én pedig meg fogom mutatni neki, mennyit kell szenvednie az én nevéért.¹⁷ Anániás pedig elment, és bement abba a házba; rátette a kezét, és ezt mondta: Testvérem, Saul! Az Úr, az a Jézus, aki megjelent neked az úton, amelyen jöttél, azért küldött engem, hogy újra láss, és megtelj Szentlélekkel.¹⁸ És egyszerre, mintha pikkelyek estek volna le a szeméről, újra látott; azután felkelt, és megkeresztelkedett,¹⁹ majd miután evett, erőre kapott.

Néhány napig együtt volt a damaszkuszi tanítványokkal,²⁰ és azonnal hirdetni kezdte a zsinagógákban, hogy Jézus az Isten Fia.²¹ Mindenki csodálkozott, aki hallotta, és így szóltak: Hát nem ő az, aki üldözte Jeruzsálemben azokat, akik segítségül hívják ezt a nevet, és aki ide is azért jött, hogy megkötözve a főpapok elé vigye őket?²² De Saul egyre jobban felbátorodott, és zavarba hozta a damaszkuszi zsidókat, bebizonyítva nekik, hogy Jézus a Krisztus.²³ Amikor pedig már jó néhány nap eltelt, a zsidók elhatározták, hogy végeznek vele.²⁴ Saul azonban megtudta, hogy mire készülnek. Még a kapukat is éjjel-nappal őrizték, hogy megölhessék;²⁵ de a tanítványok elvitték, és éjjel a városfalon lebecsátották egy kosárban.²⁶ Amikor Saul megérkezett Jeruzsálembe, csatlakozni próbált a tanítványokhoz, de mindenki félt tőle, mert nem hitték el, hogy tanítvány.²⁷ Barnabás azonban maga mellé vette, elvitte az apostolokhoz, és elmondta nekik, hogyan látta az Urat az úton, beszélt is vele, és milyen bátran szólt Damaszkuszban Jézus nevében.²⁸ Ettől fogva velük együtt járt-kelt Jeruzsálemben, nyíltan szólt az Úr nevében.²⁹ Beszélt és vitázott a görög nyelvűekkel, azok pedig arra készültek, hogy végeznek vele.³⁰ Amikor azonban megtudták ezt a testvérek, levitték őt Cézáreába, és elküldték Tarzuszba.

Péter Liddában és Joppében

³¹Az egyháznak tehát egész Júdeában, Galileában és Samáriában békessége volt: eközben épült, az Úr félelmében járt, és a Szentlélek segítségével egyre gyarapodott.

³²Amikor Péter valamennyi gyülekezetet végigjárta, eljutott a Liddában lakó szentekhez is.³³ Talált ott egy Éneász nevű embert, aki nyolc éve feküdt az ágyban bénultan.

³⁴Péter így szólt hozzá: Éneász, meggyógyít téged Jézus Krisztus. Kelj fel, és magad vesd be az ágyadat! És azonnal felkelt.³⁵ Lidda és Sárón lakói mind látták őt, és megtértek az Úrhoz.

³⁶Joppében volt egy nőtanítvány, név szerint Tábita, ami azt jelenti: Dorkász, vagyis Zerge. Sok jót tett, és bőven osztott alamizsnát.³⁷ Éppen azokban a napokban megbetegedett, és meghalt. Miután megmosták, a felső szobában ravatalra tették.³⁸ Mivel Lidda közel volt Joppéhoz, a tanítványok, akik meghallották, hogy Péter ott van, elküldtek hozzá két férfit, és kérték: Jöjj át hozzánk mielőbb!³⁹ Péter felkelt, és velük ment. Amikor odaért, felvezették a felső szobába, az özvegyasszonyok pedig mind elébe álltak, és sírva mutogatták azokat az ingeket és ruhákat, amelyeket Dorkász készített, amíg velük volt.⁴⁰ Péter ekkor kiküldött mindenkit, letérdelt, és imádkozott; azután a holttest felé fordulva ezt mondta: Tábita, kelj fel! Ő pedig kinyitotta a szemét, és amikor meglátta Pétert, felült.⁴¹ Péter odanyújtotta neki a kezét, és talpra állította; majd behívta a szenteket és az özvegyeket, és megmutatta nekik, hogy él.⁴² Elterjedt ennek a híre egész Joppében, és sokan hittek az Úrban.⁴³ Péter pedig több napig Joppében maradt egy Simon nevű tímárnál.

10

Kornéliusz és Péter látomása

¹Élt Cézáreában egy Kornéliusz nevű férfi, az úgynevezett itáliai csapat századosa.² Egész háza népével együtt kegyes és istenfélő ember volt, aki sok alamizsnát osztogatott a népnek, és szüntelenül könyörgött Istenhez.³ Ő az egyik délután három óra tájban látomásban tisztán

látta, hogy az Isten angyala bemegy hozzá, és megszólítja: Kornéliusz! ⁴Ő pedig rátekintett, és megrémülve kérdezte: Mi az, Uram? Erre az angyal ezt mondta neki: Imádságaid és alamizsnáid feljutottak az Isten elé, és ő emlékezik azokra. ⁵Most azért küldj embereket Joppéba, és hívasd magadhoz azt a Simont, akit Péternek is hívnak. ⁶Ő egy Simon nevű tímár vendége, akinek a háza a tengerparton van.

⁷Miután eltűnt az angyal, aki vele beszélt, előhívta két szolgáját, és egy istenfélő katonát azok közül, akik állandóan mellette voltak. ⁸Ezeknek mindent elmondott, majd elküldte őket Joppéba.

⁹Másnap, amíg ők úton voltak, és a városhoz közeledtek, Péter déltájban felment a ház tetejére imádkozni. ¹⁰Közben azonban megéhezett, és enni kívánt. Amíg az ételt készítették, révületbe esett, ¹¹és látta, hogy az ég megnyílik, és leszáll valami nagy lepedőhöz hasonló, amely négy sarkánál fogva ereszkedett le a földre. ¹²Benne volt a föld mindenféle négy lábú és csúszómászó állata, és az ég mindenféle madara. ¹³Ekkor hang hallatszott: Kelj fel, Péter, öld és egyél! ¹⁴Péter azonban így szólt: Semmiképpen sem, Uram, mert soha nem ettem semmi szentségtelent vagy tisztátalant. ¹⁵De másodszor is szólt hozzá a hang: Amit Isten megtisztított, azt te ne mondd tisztátalannak! ¹⁶Ez pedig három ízben is így történt, és azután az egész azonnal felemelkedett az égbe.

Kornéliusz követei Péternél

¹⁷Amint pedig Péter azon tűnődött magában, hogy mi lehet az a látomás, amelyet látott, íme, azok a férfiak, akiket Kornéliusz küldött, Simon háza után kérdezősködve megálltak a kapu előtt, ¹⁸és bekiáltva megkérdezték, hogy ott van-e szálláson Simon, akit Péternek is hívnak. ¹⁹Amíg Péter a látomásról elmélkedett, ezt mondta neki a Lélek: Íme, három férfi keres téged: ²⁰kelj fel hát, menj le, és eredj el velük! Semmit ne tétovázz, mert én küldtem őket! ²¹Péter tehát lement a férfiakhoz, és így szólt hozzájuk: Íme, én vagyok az, akit kerestek. Milyen ügyben jártok itt? ²²Azok így feleltek: Kornéliusz százados, ez az igaz és istenfélő ember, aki mellett bizonyosságot tesz az egész zsidó nép, egy szent angyaltól azt a kijelentést kapta, hogy hívasson téged a házába, és hallgassa meg, amit te mondasz. ²³Ekkor Péter behívta, és vendégül látta őket.

Péter Kornéliusz házában

Másnap aztán velük együtt útra kelt, és a joppéi testvérek közül is vele tartottak néhányan. ²⁴A következő napon megérkeztek Cézaráába, Kornéliusz pedig összegyűjtötte rokonait és legjobb barátait, és úgy várta őket. ²⁵Amint Péter be akart lépni, Kornéliusz eléje ment, és a lábához borulva hódolt előtte. ²⁶Péter azonban felemelte, és így szólt hozzá: Állj fel, én magam is csak ember vagyok! ²⁷Amikor beszélgetve bement vele, sok embert talált ott összegyűlve. ²⁸Ekkor így szólt hozzájuk: Tudjátok, hogy tiltott dolog zsidó embernek idegennel kapcsolatba kerülni, vagy hozzá bemenni. Nekem azonban Isten megmutatta, hogy egyetlen embert se mondjak szentségtelennek vagy tisztátalannak. ²⁹Ezért is jöttem vonakodás nélkül, amikor értem küldtetek. Most pedig hadd kérdezzem meg: miért küldtetek értem?

³⁰Kornéliusz így felelt: Három nappal ezelőtt körülbelül ebben az időben, délután három órakor imádkoztam a házamban, és íme, egy férfi állt meg előttem fénylő ruhában; ³¹és azt mondta: Kornéliusz, Isten meghallgatta imádságod, és megemlékezett alamizsnáidról. ³²Küldj el tehát Joppéba, és hívasd át Simont, akit Péternek is neveznek. Ő Simon tímár házában szállt meg a tengerparton. ³³Ezért nyomban elküldtem hozzád, és te jól tetted, hogy eljöttél. Most tehát mind itt vagyunk Isten színe előtt, hogy meghallgassuk mindazt, amit rád bízott az Úr.

³⁴Erre Péter beszélni kezdett, és ezt mondta: Most értem meg igazán, hogy Isten nem személyválogató, ³⁵hanem minden nép között kedves előtte, aki féli őt, és igazságot cselekszik. ³⁶Ezt az ígét küldte Izráel fiainak, amikor békességet hirdetett Jézus Krisztus által.

Ő a mindenség Ura! ³⁷Ti tudjátok, mi történt, Galileától kezdve egész Júdeában, az után a keresztség után, amelyet János hirdetett: ³⁸a názáreti Jézust felkente az Isten Szentlélekkel és hatalommal, és ő szertejárt, jót tett, és meggyógyított mindenkit, akik az ördög igájában vergődtek, mert az Isten volt vele. ³⁹Mi pedig tanúi vagyunk mindannak, amit ő tett a zsidók tartományában és Jeruzsálemben. Őt azonban fára feszítve megölték; ⁴⁰de Isten harmadnapon feltámasztotta őt, és megadta neki, hogy megjelenjék; ⁴¹de nem az egész népnek, hanem csak azoknak a tanúknak, akiket Isten előre kiválasztott: minékünk, akik együtt ettünk és ittunk vele, miután feltámadt a halálból. ⁴²És ő megparancsolta nekünk, hogy hirdessük a népnek, és tegyünk bizonyosságot arról, hogy ő Istentől rendelt bírāja élőknek és holtaknak. ⁴³Róla tesznek bizonyosságot a próféták mind, hogy aki hisz őbenne, az ő neve által bűnbocsánatot nyer.

⁴⁴Míg ezeket a szavakat mondta Péter, leszállt a Szentlélek mindazokra, akik hallgatták az igét. ⁴⁵És elámultak a zsidó származású hívők, akik Péterrel együtt jöttek, hogy a pogányokra is kitöltetett a Szentlélek ajándéka. ⁴⁶Hallották ugyanis, amint nyelveken szóltak, és magasztalták az Istent. Akkor megszólalt Péter: ⁴⁷Vajon megtagadhatja-e a vizet valaki ezektől, hogy megkeresztelkedjenek, akik ugyanúgy vették a Szentlelket, mint mi? ⁴⁸És úgy rendelkezett, hogy keresztelkedjenek meg a Jézus Krisztus nevében. Ők pedig kérték, hogy maradjon náluk néhány napig.

11

Péter beszámol Jeruzsálemben a pogányok megtéréséről

¹Meghallották azonban az apostolok és a Júdeában lévő testvérek, hogy a pogányok is befogadták az Isten igéjét. ²Amikor aztán felment Péter Jeruzsálembe, vitatkoztak vele a zsidó származású hívők, ezt mondva neki: ³Körülmetéletlen emberekhez mentél be, és együtt ettél velük. ⁴Ekkor Péter sorjában beszámolt a történekről, és ezt mondta: ⁵Én éppen Joppé városában voltam, és imádkoztam, amikor révületben látomást láttam: valami nagy lepedőhöz hasonló szállt le, amely négy sarkánál fogva ereszkedett le az égből, és lejött egészen énhozzám. ⁶Közelebből megnéztem, és láttam benne a föld négy lábú állatait, a vadakat, a csúszómászókat és az ég madarait. ⁷Hallottam egy hangot is, amely így szólt hozzám: Kelj fel, Péter, öld és egyél! ⁸Én azonban így szóltam: Semmiképpen sem, Uram, mert szentségtelen vagy tisztátalan még soha nem volt a számban. ⁹De másodszor is megszólalt a hang az égből: Amit Isten megtisztított, azt te ne mondd tisztátalannak. ¹⁰Ez pedig három ízben történt, azután az egész felemelkedett újra az égbe. ¹¹És íme, abban a pillanatban három férfi állt meg az előtt a ház előtt, amelyben voltam, akiket Cézareából küldtek hozzám. ¹²A Lélek pedig azt mondta nekem: menj velük, és semmit ne tétovázz! Eljött velem ez a hat testvér is, akikkel bementünk annak a férfiúnak a házába. ¹³Ő pedig elbeszélte nekünk, hogy látta, amint az angyal megáll a házában, és ezt mondja neki: Küldj el Joppéba, és hívasd át Simont, akit Péternek is neveznek, ¹⁴aki olyan ígéket hirdet neked, amelyek által üdvözülsz mind te, mind egész házad népe. ¹⁵Amikor pedig elkezdtem beszélni, leszállt rájuk a Szentlélek, ahogyan ránk is leszállt kezdetben. ¹⁶Ekkor eszembe jutott az Úr szava, aki így szólt: János vízzel keresztelt, de ti Szentlélekkel fogtok megkereszteltetni. ¹⁷Ha tehát ugyanazt az ajándékot adta nekik is az Isten, mint nekünk, akik hittünk az Úr Jézus Krisztusban, akkor ki vagyok én, hogy akadályozzam az Istent? ¹⁸Amikor mindezt hallották, megnyugodtak, dicsőítették Istent, és így szóltak: Akkor tehát a pogányoknak is megadta Isten, hogy megtérjenek és éljenek!

Az első keresztyének Antióchiában

¹⁹Azok, akik az István miatt támadt üldözés következtében szétszóródtak, eljutottak Föníciáig, Ciprusig és Antióchiáig, de senki másnak nem hirdették az igét, csak a zsidóknak. ²⁰Volt azonban közöttük néhány ciprusi és cirénei férfi. Amikor ők eljutottak Antióchiába, a görögökhöz is szóltak, és hirdették az Úr Jézust. ²¹És az Úr keze velük volt, úgyhogy sokan hittek, és tértek meg az Úrhoz. ²²Ennek a híre eljutott a jeruzsálemi gyülekezethez, ezért

kiküldték Barnabást Antiókhia. ²³Amikor megérkezett, és látta az Isten kegyelmét, megörült, és bátorította mindnyájukat, hogy szívük szándéka szerint maradjanak meg az Úrban, ²⁴ mivel derék ember volt, telve Szentlélekkel és hittel. És igen nagy sokaság csatlakozott az Úrhoz.

²⁵Barnabás azután elment Tarzuszba, hogy felkeresse Sault. Amikor megtalálta, magával vitte Antiókhia. ²⁶Így történt, hogy egy teljes esztendő telt el együtt a gyülekezetben, és igen nagy sokaságot tanítottak. A tanítványokat pedig Antiókhiaiban nevezték először keresztyéneknek.

Agabosz próféciája, éhínség Júdeában

²⁷Ezekben a napokban próféták jöttek le Jeruzsálemből Antiókhia. ²⁸Előállt egyikük, név szerint Agabosz, és a Lélek által megjövendölte, hogy nagy éhínség lesz az egész földön. Ez be is következett Klaudiusz idejében. ²⁹A tanítványok pedig valamennyien elhatározták, hogy aszerint, amint kinek-kinek módjában áll, valami segítséget küldenek a Júdeában lakó testvéreknek. ³⁰Ezt meg is tették, és elküldték Barnabással és Saullal a gyülekezet elöljáróihoz.

12

Jakab kivégzése, Péter újabb fogsága

¹Abban az időben Heródes király kegyetlenkedni kezdett a gyülekezet egyes tagjaival. ²Jakabot, János testvérét pedig karddal kivégeztette. ³Amikor látta, hogy ez tetszik a zsidóknak, azzal folytatta, hogy elfogatta Pétert is. Ez a kovásztalan kenyerek ünnepén történt. ⁴Miután elfogatta Pétert, börtönbe vetette, és átadta négy, egyenként négy tagból álló katonai őrségnek, hogy őrizzék, mert a páskaünnep után akarta őt a nép elé vezetetni. ⁵Pétert tehát a börtönben őrizték, a gyülekezet pedig buzgón imádkozott érte Istenhez.

Péter megszabadul a börtönből

⁶Amikor Heródes elő akarta vezetetni, azon az éjszakán Péter – két bilincsel megkötözve – két katona között aludt, az ajtó előtt pedig örök őrizték a börtönt. ⁷És íme, az Úr angyala odalépett hozzá, és világosság támadt a cellában; oldalát meglökve felébresztette Pétert, és így szólt hozzá: Kelj fel gyorsan! És lehulltak a bilincsek Péter kezéről. ⁸Ezt mondta neki az angyal: Övedd fel magadat, és kösd fel sarudat! Péter megtette. Az angyal pedig ezt mondta neki: Vedd fel a felsőruhád, és kövess engem! ⁹Péter kiment, és követte őt, de nem tudta, hogy valóság az, amit az angyal cselekszik, hanem azt hitte, hogy látomást lát. ¹⁰Amikor átmentek az első őrségen, majd a másodikon, eljutottak a vaskapuhoz, amely a városba visz. Ez magától megnyílt előttük. Amikor kimentek rajta, végighaladtak egy utcán, azután hirtelen eltűnt mellőle az angyal. ¹¹Ekkor Péter magához tért, és így szólt: Most tudom igazán, hogy az Úr elküldte az ő angyalát, és kimentett engem Heródes kezéből, és mindabból, amit a zsidó nép várt.

¹²Amikor ezt felismerte, elment Mária házához, aki a Márknak is nevezett János anyja volt. Itt sokan voltak együtt és imádkoztak. ¹³Amikor megzörgette az ajtót, odament egy Rodé nevű szolgálóleány, hogy megtudja, ki az. ¹⁴Megismerve Péter hangját, örömeiben nem nyitotta ki a kaput, hanem beszaladt, és hírül adta, hogy Péter áll a kapu előtt. ¹⁵De azok azt mondták: Elment az eszed! Ő azonban bizonygatta, hogy úgy van. Azok erre így szóltak: Az ő angyala az! ¹⁶Péter azonban tovább zörgetett. Amikor pedig kaput nyitottak, és meglátták őt, elámultak. ¹⁷Akkor intett nekik a kezével, hogy hallgassanak, és elbeszélte nekik, hogyan vezette ki az Úr a börtönből, és így szólt: Mondjátok el ezeket Jakabnak és a testvéreknek! Azután kiment, és más helyre távozott.

¹⁸Amikor megvirradt, nagy riadalom támadt a katonák között, hogy vajon mi történt Péterrel. ¹⁹Heródes pedig kerestette őt, és amikor nem találta, kivallatta az őrséget, és

megparancsolta, hogy végezzék ki őket. Azután lement Júdeából Cézareába, és ott tartózkodott.

I. Heródes Agrippa halála

²⁰Heródes ellenséges indulattal volt a tírusziak és szidóniak iránt. De azok egy akarattal eljöttek hozzá, és miután megnyerték Blásztoszt, a király kamarását, békét kértek, mivel tartományuk a királytól kapta az élelmet. ²¹A kitűzött napon Heródes felöltözött királyi ruhába, és a trónjára ülve beszédet intézett hozzájuk. ²²A nép pedig felkiáltott: Isten hangja ez, és nem emberé! ²³Az Úr angyala pedig azonnal lesújtott rá, amiért nem Istennek adta a dicsőséget. Férgék emésztették meg, így pusztult el.

²⁴Az Úr igéje pedig egyre szélesebb körben terjedt. ²⁵Barnabás és Saul, miután elvégezték szolgálatukat, visszatértek Jeruzsálemből, és magukkal vitték Jánost, akit Márknak is hívtak.

13

A Szentlélek elhívja Barnabást és Pált

¹Antiókhában, az ottani gyülekezetben volt néhány próféta és tanító: Barnabás és Simeon, akit Nigernek is hívtak, cirénei Lúcius és Manaén, aki Heródes negyedes fejedelemmel együtt nevelkedett, valamint Saul. ²Egyszer, amikor az Úrnak szolgáltak és böjtöltek, ezt mondta a Szentlélek: Válasszátok ki nekem Barnabást és Sault arra a munkára, amelyre elhívtam őket. ³Akkor böjtölés, imádkozás és kézzátétel után elbocsátották őket.

Pál első missziói útjára indul

Barnabás és Pál Ciprusban

⁴Ők tehát a Szentlélektől kiküldve lementek Szeleukiába, onnan pedig elhajóztak Ciprusba. ⁵Amikor Szalamiszba értek, hirdették az Isten igéjét a zsidók zsinagógáiban. János is velük volt, mint segítőtárs. ⁶Miután bejárták az egész szigetet Páfoszig, találkoztak egy zsidó varázslóval és álprófétával, akinek Barjézus volt a neve. ⁷Ez közel állt Szergiusz Paulusz helytartóhoz, aki értelmes ember volt. Ő magához hívatta Barnabást és Sault, mert hallani kívánta az Isten igéjét. ⁸De Elimász, a varázsló – neve ugyanis ezt jelenti –, szembeszállt velük, és igyekezett eltéríteni a helytartót a hittől. ⁹Saul pedig, akit Pálnak is hívnak, megtelve Szentlélekkel ránézett, ¹⁰és így szólt: Te mindenféle csalással és gonosszággal tele ember, te ördögfajzat, te minden igazság ellensége, nem szűnsz meg elferdíteni az Úr egyenes útjait? ¹¹Most íme, az Úr keze rajtad van, megvakulsz és nem látod a napot egy ideig! Erre hirtelen homály és sötétség szállt rá, és botorkálva keresett vezetőket. ¹²Mikor a helytartó látta a történeteket, hitt, elámulva az Úr tanításán.

A piszidiai Antiókhia zsinagógájában

¹³Azután Pál és kísérei elhajóztak Páfoszból, és eljutottak a pamfíliai Pergébe; János azonban elvált tőlük, és visszatért Jeruzsálembé. ¹⁴Ők pedig továbbmentek Pergéből, és megérkeztek a piszidiai Antiókhia. Itt szombaton elmentek a zsinagógába és leültek. ¹⁵A törvény és a próféták felolvasása után a zsinagóga elöljárói odaküldtek hozzájuk, és azt üzenték nekik: Testvéreink, férfiak, ha van valami buzdító szavatok a néphez, szóljatok! ¹⁶Pál felállt, intett a kezével, és ezt mondta: Izráelita férfiak, és ti, istenfélők, halljátok! ¹⁷Ennek a népnek, Izráelnek Istene kiválasztotta atyáinkat, és naggyá tette a népet, amikor jövevények voltak Egyiptom földjén, és hatalmas karjával kivezette őket onnan. ¹⁸Azután közel negyven esztendeig hordozta őket a pusztában. ¹⁹És miután eltörölt hét népet Kánaán földjén, örökségül adta nekik azoknak a földjét. ²⁰Mindez mintegy négyszázötven évig tartott. Ezután bírakat adott nekik egészen Sámuel prófétáig. ²¹Ekkor királyt kértek maguknak, Isten pedig Sault, Kís fiát, a Benjámin törzséből való férfit adta nekik negyven esztendőre. ²²Amikor őt

elvetette, Dávidot emelte királyukká, akiről bizonysgot is tett, és ezt mondta: Megtaláltam Dávidot, Isai fiát, a szívem szerint való férfit, aki teljesíti minden akaratomat.

²³Az ő utódai közül tette Isten Izráel üdvözítőjévé Jézust, ígélet szerint, ²⁴miután János előre meghirdette, még az ő eljövele előtt, Izráel egész népének, hogy térjenek meg és keresztelkedjenek meg. ²⁵Küldetése végén János így szólt: Én nem az vagyok, akinek ti gondoltok engem. Hanem íme, utánam jön az, akinek a saruját sem vagyok méltó leoldani.

²⁶Testvéreim, férfiak, Ábrahám nemzetségének fiai, és a hozzátok csatlakozott istenfélők! Nekünk küldetett el ennek az üdvösségnek az ígéje. ²⁷De Jeruzsálem lakói és vezetői nem ismerték fel őt, és így betöltötték a próféták szavait, amelyeket minden szombaton felolvasnak, azért, hogy elítélték őt. ²⁸Bár semmiféle halálos bünt nem találtak benne, mégis azt követelték Pilátustól, hogy ölesse meg.

²⁹Amikor véghezvitték mindazt, ami meg van írva róla, levették a fáról, és sírba tették. ³⁰De Isten feltámasztotta őt a halálból, ³¹és ő több napon át megjelent azoknak, akik együtt mentek fel vele Galileából Jeruzsálembe, és akik most az ő tanúi a nép előtt. ³²Mi is hirdetjük nektek, hogy azt az ígéletet, amelyet az atyáknak tett Isten, beteljesítette nekünk, az ő gyermekeiknek, amikor feltámasztotta Jézust. ³³Ahogy meg van írva a második zsoltárban is: „Fiam vagy te, ma nemzettek téged.” ³⁴Azt pedig, hogy feltámasztotta őt a halálból, és többé nem fog visszatérni az elmúlásba, így mondta meg: „Nektek váltom be a Dávidnak tett biztos, szent ígéreteket.” ³⁵Ezért más helyen is így szól: „Nem engeded, hogy a te Szented elmúlást lásson.” ³⁶Mert Dávid, miután a maga nemzedékében szolgált Isten akarata szerint, meghalt, és eltemették atyái mellé, tehát elmúlást látott. ³⁷Akit azonban Isten feltámasztott, az nem látott elmúlást.

³⁸Vegyétek tehát tudomásul, testvéreim, férfiak, hogy ő általa hirdetjük nektek a bűnök bocsánatát, ³⁹és mindabból, amiből Mózes törvénye által nem igazulhattatok meg, ő általa mindenki megigazul, aki hisz. ⁴⁰Vigyázzatok tehát, hogy be ne következzenek az, amit megmondott az Úr a próféták által:

⁴¹„Lássátok meg, ti gúnyolódók,
és ámuljatok, és semmisüljétek meg,
mert olyasmit viszek véghez
napjaitokban,
amelyet el sem hinnétek,
ha valaki elbeszelné nektek.”

⁴²Amikor pedig mentek kifelé, kérték őket, hogy a következő szombaton is beszéljenek nekik ezekről a dolgokról. ⁴³Miután széteszlott a gyülekezet, sokan követték a zsidók és az istenfélő prozeliták közül Pált és Barnabást, akik szóltak hozzájuk, és biztatták őket, hogy maradjanak meg Isten kegyelmében.

⁴⁴A következő szombaton szinte az egész város összegyűlt, hogy hallgassa az Úr ígését. ⁴⁵Amikor meglátták a zsidók a sokaságot, elteltek irigységgel, és káromolva ellene mondtak Pál beszédének. ⁴⁶Ekkor Pál és Barnabás bátran ezt mondta: Először nektek kellett hirdetnünk az Isten ígését, mivel azonban ti elutasítjátok, és nem tartjátok magatokat méltónak az örök életre, íme, a pogányokhoz fordulunk.

⁴⁷Mert így parancsolta meg nekünk az Úr: „Pogányok világosságává teszek, hogy üdvösségük légy a föld végső határáig.” ⁴⁸Ennek hallatára örvendeztek a pogányok, és magasztalták az Úr ígését, és akik az örök életre választottak, mindnyájan hívőkké lettek. ⁴⁹Az Úr ígéje pedig elterjedt az egész tartományban. ⁵⁰De a zsidók felingerelték ellenük a tekintélyes istenfélő asszonyokat és a város előkelőit, üldözést szítottak Pál és Barnabás ellen, és kiűzték őket határukból. ⁵¹Ők pedig lerázták lábuk porát ellenük, és elmentek Ikóniumba.

⁵²A tanítványok azonban megteltek örömmel és Szentlélekkel.

14

Ikóniumban

¹Ikóniumban szintén bementek a zsidók zsinagógájába, és úgy hirdették az igét, hogy a zsidókból is, a görögökből is igen sokan lettek hívőkké. ²De azok a zsidók, akik nem hittek, felingerelték és megharagították a pogányokat a testvérek ellen. ³Mégis hosszabb időt töltöttek ott, és bátran szóltak az Úrban bízva, aki bizonyosságot tett kegyelmének ígéje mellett, és megadta, hogy jeleket és csodákat vigyenek véghez. ⁴A város népe meghasonlott, és némelyek a zsidókkal, mások pedig az apostolokkal tartottak. ⁵Amikor a pogányok és a zsidók vezetőikkel együtt összefogtak, hogy bántalmazzák és megkövezzék őket, ⁶ők ezt megtudva elmenekültek Likaónia városaiba, Lisztrába, Derbébe és a környékre, ⁷és ott hirdették az evangéliumot.

Pál meggyógyít egy sántát Lisztrában

⁸Lisztrában élt egy sánta lábú ember, aki születésétől fogva sánta volt, és sohasem tudott járni. ⁹Ő hallgatta Pál beszédét, aki rátekintett, és látta, hogy van hite ahhoz, hogy meggyógyuljon. ¹⁰Ezért hangosan így szólt hozzá: Állj a lábadra egyenesen! Ekkor az talpra ugrott, és járt. ¹¹Amikor a sokaság látta, amit Pál tett, likaóniai nyelven így kiáltottak: Az istenek jöttek le hozzánk emberi alakban! ¹²Barnabást Zeusznak mondták, Pált pedig Hermésznek, mivel ő volt a szóvivő. ¹³Zeusz papja pedig, akinek a temploma a város előtt volt, bikákat és koszorúkat vitt a kapuk elé, és a sokasággal együtt áldozatot akart bemutatni nekik. ¹⁴Amikor meghallották ezt az apostolok, Barnabás és Pál, ruhájukat megszagatva a sokaság közé futottak, ¹⁵és így kiáltottak: Emberek, miért teszitek ezt? Mi is hozzátok hasonlóan emberek vagyunk, és azt az evangéliumot hirdetjük nektek, hogy ezekből a hiábavaló dolgokból térjete meg az élő Istenhez, aki teremtette az eget és a földet, a tengert és mindent, ami bennük van. ¹⁶Ő az előző nemzedékek során megengedte, hogy minden nép a maga útján járjon, ¹⁷bár nem hagyta magát bizonyosság nélkül, mert jótevők voltak, a mennyből esőt adott nektek és termést hozó időket; bőven adott nektek eledelt és szívbéli örömet. ¹⁸Így szóltak, és nagy nehezen lebeszéltek a sokaságot arról, hogy áldozatot mutasson be nekik.

Pált megkövezik, de életben marad

¹⁹Antiókhából és Ikóniumból azonban zsidók érkeztek oda, akik annyira felbujtották a tömeget, hogy megkövezték Pált, és kivonszolták a városon kívülre, mivel halottnak hitték. ²⁰De amikor körülvették a tanítványok, felkelt, és visszament a városba. Másnap pedig Barnabással együtt elment Derbébe.

Pál és Barnabás visszatér a szíriai Antiókhába

²¹Miután hirdették az evangéliumot ebben a városban, és sokakat tanítvánnyá tettek, visszatértek Lisztrába, Ikóniumba és Antiókhába. ²²Erősítették a tanítványok lelkét, és bátorították őket, hogy maradjanak meg a hitben, mivel sok nyomorúságon át kell bemennünk az Isten országába. ²³Miután pedig gyülekezetenként előjárókat választottak nekik, böjtölve és imádkozva az Úrnak ajánlották őket, akiben hittek. ²⁴Azután Piszidián áthaladva eljutottak Pamfíliába, ²⁵hirdették az igét Pergében, és lementek Attáliába. ²⁶Innen Antiókhába hajóztak, ahonnan Isten kegyelmébe ajánlva indították el őket a most elvégzett munkára. ²⁷Amikor megérkeztek, összehívták a gyülekezetet, és elbeszéltek, milyen nagy dolgokat tett velük az Isten, és hogy kaput nyitott a pogányoknak a hitre. ²⁸Azután hosszabb időt töltöttek ott a tanítványokkal.

15

Vita a pogánykeresztyének körülmetéléséről

¹Némelyek pedig, akik Júdeából jöttek le, így tanították a testvéreket: Ha nem metéldedtek körül a mózesi szokás szerint, nem üdvözülhettek. ²Mivel pedig Pálnak és Barnabásnak nem kis viszálya és vitája támadt velük, úgy rendelkeztek, hogy ebben a vitás ügyben Pál, Barnabás és néhányan mások is menjenek fel az apostolokhoz és a vénekhez Jeruzsálembe. ³Miután a gyülekezet útnak indította őket, áthaladtak Fönícián és Samárián, elbeszélték a pogányok megtérését, és nagy örömet szereztek minden testvérnek. ⁴Amikor megérkeztek Jeruzsálembe, örömmel fogadta őket a gyülekezet, az apostolok és a vének, ők pedig elbeszélték, milyen nagy dolgokat tett velük Isten. ⁵Előálltak azonban néhányan, akik a farizeusok pártjából lettek hívökké, és azt mondták, hogy körül kell metélni azokat, és meg kell parancsolni nekik, hogy tartsák meg Mózes törvényét.

Az apostoli gyűlés Jeruzsálemben. Péter beszéde

⁶Összegyűltek tehát az apostolok és a vének, hogy tanácskozzanak ebben az ügyben. ⁷Amikor nagy vita támadt, Péter felállt, és így beszélt hozzájuk: Testvéreim, férfiak, ti tudjátok, hogy régtől fogva engem választott ki Isten közületek, hogy az én számból hallják a pogányok az evangélium igéjét, és higgyenek. ⁸A szíveket ismerő Isten pedig bizonyosságot tett mellettük, amikor éppen úgy megadta nekik is a Szentleket, ahogyan nekünk, ⁹és nem tett semmi különbséget közöttünk és közöttük, mert hit által megtisztította szívüket. ¹⁰Most tehát miért kísértitek azzal Istent, hogy olyan igát akartok a tanítványok nyakába tenni, amelyet sem atyáink, sem mi nem tudtunk elhordozni? ¹¹Ellenben mi abban hiszünk, hogy az Úr Jézus kegyelme által üdvözülünk. Éppen úgy, mint ők.

Jakab beszéde az apostoli gyűlésen

¹²Ekkor elcsendesedett az egész gyűlés, és meghallgatták Pált és Barnabást, amint elbeszélték, milyen nagy jeleket és csodákat tett általuk Isten a pogányok között. ¹³Amikor elhallgattak, megszólalt Jakab, és ezt mondta: Testvéreim, férfiak, hallgassatok meg! ¹⁴Simon elbeszélte, hogyan gondoskodott már kezdetben Isten arról, hogy a pogányok közül népet szerezzen magának. ¹⁵És ezzel egyeznek a próféták szavai, amint meg van írva:

¹⁶„Ezután visszatérek,
és felépítem Dávid leomlott sátorát,
romjait is felépítem,
és helyreállítom azt,
¹⁷hogy keresse az emberek maradéka az Urat,
és mindazok a pogányok,
akiket tulajdonomnak neveztem.

Így szól az Úr, aki ezeket
¹⁸öröktől fogva ismertté tette.”

¹⁹Ezért én úgy gondolom: ne terheljük meg azokat a pogányokat, akik megtérnek Istenhez,
²⁰hanem rendeljük el nekik, hogy tartózkodjanak a bálvány okozta tisztátalanságtól, a paráznaságtól, a megfulladt állattól és a vértől. ²¹Mert Mózesnek ősidőktől fogva minden városban megvannak a hirdetői, hiszen a zsinagógákban minden szombaton olvassák.

Az apostoli gyűlés határozata

²²Akkor az apostolok és a vének, az egész gyülekezettel együtt, jónak látták, hogy férfiakat válasszanak ki maguk közül és elküldjék őket Pállal és Barnabással Antiókhia: mégpedig Júdást, akit Barsabbásnak hívtak, és Szilászt, akik vezető emberek voltak a testvérek között. ²³Ezt a levelet küldték velük: „Mi, az apostolok és a vének, a ti testvéreitek, az antiókhiai, szíriai és kilikiai pogány származású testvéreknek üdvözetünket küldjük! ²⁴Mivel

meghallottuk, hogy közülünk egyesek megzavartak titeket, és szavaikkal feldúlták lelketeket – pedig mi nem adtunk nekik megbízást –, ²⁵ egymás között egyetértésre jutva, jónak láttuk, hogy férfiakat válasszunk és küldjünk hozzátok a mi szeretett Barnabásunkkal és Pálunkkal, ²⁶ olyan emberekkel, akik életüket tették kockára a mi Urunk Jézus Krisztus nevéért. ²⁷ Elküldtük tehát Júdást és Szilászt, hogy ők maguk is elmondják nektek ugyanezt előszóban. ²⁸ Mert jónak látta a Szentlélek, és mi is, hogy ne tegyünk több terhet rátok a szükségesnél: ²⁹ hogy tartózkodjatok a bálványáldozati hústól, a vértől, a megfulladt állattól és a paráznaságtól. Ha ezektől őrizkedtek, jól teszitek. Legyetek egészségben!” ³⁰ Ők tehát, miután útnak indították őket, lementek Antiókhiaába, összehívták az egész gyülekezetet, és átadták a levelet. ³¹ Amikor felolvasták, megörültek a bátorításnak. ³² Júdás és Szilász, akik maguk is próféták voltak, sok beszéddel buzdították és erősítették a testvéreket. ³³ Azután ott időztek még egy darabig, majd békességgel elbocsátották őket a testvérek azokhoz, akik küldték őket. ³⁴ De Szilász jónak látta, hogy ott maradjon. ³⁵ Pál és Barnabás pedig Antiókhiaában maradt, többekkel együtt tanítva és hirdetve az Úr igéjét.

Pál második missziói útja. Barnabás külön útra indul

³⁶ Néhány nap múlva pedig ezt mondta Pál Barnabásnak: Térjünk vissza, látogassuk meg a testvéreket valamennyi városban, ahol hirdettük az Úr igéjét, és lássuk, hogy megy a soruk. ³⁷ Barnabás azt akarta, hogy vigyék magukkal Jánost is, akit Márknak hívtak. ³⁸ Pál azonban úgy tartotta helyesnek, hogy ne vigyék magukkal azt, aki elvált tőlük Pamfíliaánál, és nem ment velük együtt a munkába. ³⁹ Emiatt meghasonlás támadt közöttük, és ezért különváltak egymástól: Barnabás magával vitte Márkot, és elhajózott Ciprusra. ⁴⁰ Pál pedig Szilászt választotta társul, és miután az Úr kegyelmébe ajánlották őt a testvérek, útnak indult; ⁴¹ bejárta Szíriát és Kilikiát, és erősítette a gyülekezeteket.

16

Pál Derbében és Lisztrában

¹ Így jutott el Derbébe, majd Lisztrába is. Volt ott egy Timóteus nevű tanítvány, egy hívő zsidó asszonynak és egy görög apának a fia, ² akiről jó bizonysgot tettek a liztrai és ikóniumi testvérek. ³ Pál magával akarta őt vinni, ezért az ott lakó zsidókra tekintettel körülmetélte őt. Mert mindenki tudta, hogy az apja görög volt. ⁴ Amikor végigjárták a városokat, átadták nekik azokat a határozatokat, amelyeket a jeruzsálemi apostolok és vének hoztak, hogy tartsák meg azokat. ⁵ A gyülekezetek pedig erősödtek a hitben, és naponként gyarapodtak lélekszámban.

Pál Makedóniába indul

⁶ Azután átmentek Frígia és Galácia földjén, mivel a Szentlélek nem engedte nekik, hogy hirdessék az igét Ázsiában. ⁷ Amikor Mízia felé mentek, Bitiniába próbáltak eljutni, de Jézus Lelke nem engedte őket. ⁸ Erre Mízián áthaladva lementek Tróászba. ⁹ Egy éjjel látomás jelent meg Pálnak: egy makedón férfi állt előtte, és ezekkel a szavakkal kérte őt: Jöjj át Makedóniába, légy segítségünkre! ¹⁰ A látomás után nyomban igyekeztünk elmenni Makedóniába, mert megértettük: Isten oda hívott minket, hogy hirdessük nekik az evangéliumot.

Pál Filippiben

¹¹ Elhajóztunk tehát Tróászból; egyenesen Szamotrakéba mentünk, másnap Neapoliszba, ¹² onnan pedig Filippibe, amely Makedónia vidékének első városa, római település volt. Néhány napot ebben a városban töltöttünk. ¹³ Szombaton kimentünk a városkapun kívülre, egy folyó mellé, ahol tudomásunk szerint imádkozni szoktak. Leültünk, és szóltunk az egybegyűlt asszonyokhoz. ¹⁴ Hallgatott minket egy Lídia nevű istenfélő asszony, egy Tiatírából való bíboráros, akinek az Úr megnyitotta a szívét, hogy figyeljen arra, amit Pál mond. ¹⁵ Amikor

pedig háza népével együtt megkeresztelkedett, azt kérte: Ha úgy látjátok, hogy az Úr híve vagyok, jöjjetek, és szálljatok meg a házamban! És kérelt bennünket.

¹⁶Történt pedig egyszer, hogy amikor az imádkozás helyére mentünk, egy szolgálóleány jött velünk szembe, akiben jövendőmondó lélek volt, és jóslásával nagy hasznot hajtott gazdáinak. ¹⁷Követte Pált és minket, és így kiáltozott: Ezek az emberek a magasságos Isten szolgálói, akik az üdvösség útját hirdetik nektek! ¹⁸Ezt több napon át művelte. Mivel Pált bosszantotta ez, megfordult, és ezt mondta a léleknek: Parancsolom neked Jézus Krisztus nevében, hogy menj ki belőle! És az még abban az órában kiment belőle. ¹⁹Amikor pedig látták a gazdái, hogy odalett az, amiből hasznot reméltek, megragadva Pált és Szilászt, a hatóság elé, a főtérre hurcolták őket. ²⁰Azután az előljárók elé vezették őket, és ezt mondták: Ezek az emberek felforgatják a városunkat. ²¹Zsidók lévén, olyan szokásokat hirdetnek, amelyeket nekünk nem szabad sem átvennünk, sem követnünk, mert rómaiak vagyunk. ²²Velük együtt a sokaság is rájuk támadt, az előljárók pedig letépték ruhájukat, és megbotoztatták őket. ²³Sok ütést mértek rájuk, majd börtönbe vetették őket, és megparancsolták a börtönőrnek, hogy gondosan őrizze őket. ²⁴Az pedig, mivel ilyen parancsot kapott, a belső börtönbe vetette őket, és a lábukat kalodába zárta.

²⁵Éjfél tájban Pál és Szilász imádkozott, és énekkel magasztalta az Istent. A foglyok pedig hallgatták őket. ²⁶Ekkor hirtelen nagy földrengés támadt, úgyhogy megrendültek a börtön alapjai, hirtelen kinyílt minden ajtó, és mindegyikükről lehulltak a bilincsek. ²⁷Amikor a börtönőr felriadt álmából, és meglátta, hogy nyitva vannak a börtönajtók, kivonta a kardját, és végezni akart magával, mert azt hitte, hogy megszöktek a foglyok. ²⁸Pál azonban hangosan rákiáltott: Ne tégy kárt magadban, mert valamennyien itt vagyunk! ²⁹Ekkor az világosságot kért, berohant, és remegve borult Pál és Szilász elé; ³⁰majd kivezette őket, és ezt kérdezte: Uraim, mit kell cselekednem, hogy üdvözüljek? Ők pedig így válaszoltak: ³¹Higgy az Úr Jézusban, és üdvözülj mind te, mind a te házad népe. ³²Ekkor hirdették az Isten igéjét neki és mindazoknak, akik a házában voltak. ³³Ő pedig magához fogadta őket az éjszakának még abban az órájában, kimosta sebeiket, és azonnal megkeresztelkedett egész háza népével együtt. ³⁴Azután házába vitte őket, asztalt terített nekik, és örvendezett, hogy egész háza népével együtt hisz az Istenben.

³⁵Amikor megvirradt, elküldték az előljárók a törvényszolgákat, és azt üzenték: Bocsásd szabadon azokat az embereket! ³⁶A börtönőr tudtára adta Pálnak ezt az üzenetet: Az előljárók azt a parancsot küldték, hogy bocsásd szabadon titeket: most tehát távozzatok, menjetek el békességgel! ³⁷Pál azonban így szólt hozzájuk: Megverték minket nyilvánosan, ítélet nélkül, és börtönbe vetettek, holott római polgárok vagyunk; most pedig titokban akarnak elküldeni minket? Azt már nem! Jöjjenek ide, és ők maguk vezessenek ki bennünket! ³⁸A törvényszolgák pedig jelentették ezt az előljáróknak. Amikor ezek meghallották, hogy rómaiakról van szó, megijedtek. ³⁹Odamentek, és bocsánatot kértek tőlük, majd kivezették őket, és kérték, hogy távozzanak a városból. ⁴⁰Amint kijöttek a börtönből, elmentek Lídiához, ahol találkoztak a testvérekkel, és bátorították őket, majd továbbmentek.

17

Pál Thesszalonikában

¹Miután áthaladtak Amfipoliszon és Apollónián, Thesszalonikába értek, ahol zsinagógájuk volt a zsidóknak. ²Pál pedig szokása szerint bement hozzájuk, és három szombatot is vitába szállt velük az Írások alapján. ³Megmagyarázta és bizonyította nekik, hogy Krisztusnak szenvednie kellett, és fel kellett támadnia a halálból; és hogy „ez a Jézus a Krisztus, akit én hirdetek nektek”. ⁴Néhányan hívökké lettek közülük, csatlakoztak Pálhoz és Szilászhoz, ugyanúgy igen sok istenfélő görög is, valamint sok előkelő asszony. ⁵Ez irigységgel töltötte el a zsidókat, ezért maguk mellé vettek a piaci csavargók közül néhány hitvány embert, csődületet támasztottak, és fellármázták a várost; felvonultak Jászón házához, és ki akarták

vezetni Pálékat a népgyűlés elé. ⁶Amikor nem találták ott őket, Jászónt néhány testvérrel együtt a város előljárói elé hurcolták, és így kiáltoztak: Ezek, akik az egész világot felforgatták, itt is megjelentek. ⁷Jászón befogadta őket, holott ezek mind a császár parancsai ellen cselekszenek, mivel mást mondanak királynak: Jézust. ⁸Ezzel fel is izgatták a sokaságot és a város előljáróit, akik ezt hallották. ⁹Amikor azonban kezességet kaptak Jászóntól és a többiektől, elbocsátották őket.

Pál Béreában

¹⁰A testvérek pedig még aznap éjjel elküldték Pált Szilásszal együtt Béreába. Amikor megérkeztek, bementek a zsidók zsinagógájába. ¹¹Ezek nemesebb lelkűek voltak, mint a thesszalonikaiak, teljes készséggel fogadták az ígét, és napról napra kutatták az Írásokat, hogy igaz-e, amit Pál mond. ¹²Sokan hittek tehát közülük, sőt a tekintélyes görög asszonyok és férfiak közül sem kevesen. ¹³De amint megtudták a thesszalonikai zsidók, hogy Pál Béreában is hirdeti az Isten ígét, odajöttek és ott is fellázították és felizgatták a sokaságot. ¹⁴Akkor a testvérek azonnal továbbküldték Pált, hogy menjen a tengerpartra. Szilász és Timóteus azonban ott maradt. ¹⁵Pált pedig elvitték kísérői egészen Athénig, majd visszatértek azzal az utasítással, hogy Szilász és Timóteus minél hamarabb menjen hozzá.

Pál Athénban

¹⁶Miközben Pál Athénban várta őket, háborgott a lelke, mert látta, hogy a város tele van bálványokkal. ¹⁷Nap mint nap vitázott a zsinagógában a zsidókkal és a hozzájuk csatlakozott istenfélőkkel; a főtéren pedig azokkal, akiket éppen ott talált. ¹⁸Néhány epikureus és sztoikus filozófus is vitázott vele. Némelyek ezt kérdezték: „Mit akarhat ez a fecsegő mondani?“, mások ezt mondták: „Úgy látszik, hogy idegen istenségek hirdetője“, mivel Jézust és a feltámadást hirdette. ¹⁹Ekkor megfogták, az Areopágosra vitték, és megkérdezték tőle: Megtudhatjuk-e, mi az az új tanítás, amelyet hirdetsz? ²⁰Mert, amint halljuk, idegen dolgokkal hozakodsz elő; szeretnénk tehát megérteni, hogy miről is van szó. ²¹Az athéniak és a bevándorolt idegenek ugyanis egyébbel sem töltötték az idejüket, mint azzal, hogy valami újdonságot mondjanak vagy halljanak.

Pál beszéde az Areopágoszon

²²Pál ekkor kiállt az Areopágosz közepére, és így szólt: Athéni férfiak, minden tekintetben nagyon vallásos embereknek látlak titeket, ²³mert amikor bejártam és megtekintettem szentélyeiteket, találtam olyan oltárt is, amelyre ez volt felírva: AZ ISMERETLEN ISTENNEK. Akit tehát ti ismeretlenül tiszteltek, én azt hirdetem nektek. ²⁴Az Isten, aki teremtette a világot és mindazt, ami benne van, aki mennynek és földnek Ura, nem lakik emberkéz alkotta templomokban, ²⁵nem szorul emberi kéz szolgálatára, mintha hiányt szenvedne valamiből; hiszen ő ad mindenkinek életet, leheletet és mindent. ²⁶Az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, hogy lakjon az egész föld színén; meghatározta elrendelt idejüket és lakóhelyük határait, ²⁷hogy keressék az Istent, hátha kitapinthatják és megtalálhatják, hiszen nincs messzire egyiküinktől sem; ²⁸mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk. Ahogy a ti költőitek közül is mondták némelyek:

„Bizony, az ő nemzetsége vagyunk.”

²⁹Mivel tehát az Isten nemzetsége vagyunk, nem szabad azt hinnünk, hogy aranyhoz vagy ezüsthöz vagy kőhöz, művészi alkotáshoz vagy emberi elképzeléshez hasonló az istenség. ³⁰A tudatlanság időszakait ugyan elnézte Isten, de most azt hirdeti az embereknek, hogy mindenki mindenütt térjen meg. ³¹Azért rendelt egy napot, amelyen igazságos ítéletet mond majd az egész földkerekség fölött egy férfi által, akit erre kiválasztott, akiről bizonyosságot adott mindenki előtt azáltal, hogy feltámasztotta a halálból.

³²Amikor a halottak feltámadásáról hallottak, egyesek gúnyolódtak, mások pedig azt mondták: Majd meghallgatunk erről máskor is. ³³Pál ezután eltávozott közülük. ³⁴Néhány férfi azonban csatlakozott hozzá, és hívővé lett: közöttük az areopágita Dionüsziosz is, egy Damarisz nevű asszony, és velük együtt mások.

18

Pál Korinthusban

¹Ezek után Pál eltávozott Athénből, és Korinthusba ment. ²Ott találkozott egy Akvila nevű pontuszi származású zsidóval, aki nemrég jött Itáliából, feleségével, Priscillával, mivel Klaudiusz elrendelte, hogy minden zsidó távozzék Rómából. Pál csatlakozott hozzájuk, ³és mivel ugyanaz volt a mestersége, náluk lakott és dolgozott; ők ugyanis sátorkészítő mesterek voltak. ⁴Szombatonként azonban a zsinagógában vitázott, és igyekezett meggyőzni zsidókat és görögöket.

⁵Amikor pedig Szilász és Timóteus megérkezett Makedóniából, Pál teljesen az ige hirdetésének szentelte magát, és bizonyosságot tett a zsidók előtt, hogy Jézus a Krisztus.

⁶Amikor azonban ellene szegültek és szidalmazták, lerázta ruhájáról a port, és ezt mondta nekik: Véretek a ti fejetekre szálljon: Én tiszta vagyok! Mostantól fogva a pogányokhoz megyek. ⁷Ekkor eltávozott onnan, és egy Tícius Juszusz nevű istenfélő ember házába költözött, akinek a háza szomszédos volt a zsinagógával. ⁸Kriszpusz, a zsinagógai elöljáró pedig hitt az Úrban egész háza népével együtt; és a korinthusiak közül, akik hallgatták őt, szintén sokan hittek és megkeresztelkedtek. ⁹Az Úr egy éjjel látomásban ezt mondta Pálnak: Ne félj, hanem szólj, és ne hallgass: ¹⁰mert én veled vagyok, és senki sem fog rád támadni és ártani neked, mert nekem sok népem van ebben a városban. ¹¹Ott is maradt egy évig és hat hónapig, és tanította közöttük Isten igéjét.

¹²Amikor pedig Gallió volt Akhája helytartója, a zsidók egy akarattal Pálra támadtak, a törvényszék elé vitték, ¹³és így szóltak: Ez az ember arra csábítja az embereket, hogy törvényellenes módon tiszteljék az Istent. ¹⁴Amikor azonban Pál szólásra akarta nyitni a száját, Gallió ezt mondta a zsidóknak: Ha valami törvénytelenesről vagy súlyos büntettről volna szó, ti zsidók, a törvény értelmében meghallgatnálak benneteket. ¹⁵Ha viszont tanításról, nevekről és a ti törvényetekről vitatkoztok, azt intézzétek el magatok, mert én ilyenekben nem kívánok bírni. ¹⁶Aztán kiutasította őket a törvényszék elől. ¹⁷Ekkor valamennyien megragadták Szóstenészt, a zsinagógai elöljárót, és ütlegelték a törvényszék előtt; de Gallió mit sem törődött ezzel.

Pál visszatér Antiókhába

¹⁸Pál pedig még jó néhány napig ott maradt, azután elbúcsúzott a testvérektől, és Szíriába hajózott Priscillával és Akvilával együtt, előbb azonban megnyíratta a fejét Kenkhreában, mert fogadalmat tett. ¹⁹Efezusba érve elvált tőlük, maga pedig bement a zsinagógába, és vitázott a zsidókkal. ²⁰Amikor arra kérték, hogy hosszabb ideig maradjon náluk, nem volt rá hajlandó, ²¹hanem búcsút vett tőlük, és ezt mondta: Visszatérek hozzátok, ha Isten úgy akarja. Azután elhajózott Efezusból. ²²Miután Cézareába érkezett, felment Jeruzsálembe, köszöntötte a gyülekezetet, azután lement Antiókhába.

Pál harmadik missziói útjára indul

²³Ott időzött egy darabig, majd útra kelt, sorra végigjárta Galácia vidékét és Frígiát, erősítve valamennyi tanítványt.

Apollós Efezusban

²⁴Eközben Efezusba érkezett egy Apollós nevű alexandriai származású zsidó férfi, aki ékesen szóló és az Írásokban jártas ember volt. ²⁵Ő már tanítást kapott az Úr útjáról, és buzgó

lélekkel hirdette, és helyesen tanította a Jézusról szóló igéket, de csak János keresztségét ismerte. ²⁶Bátran kezdett beszélni a zsinagógában is. Amikor meghallgatta őt Akvila és Priszcilla, maguk mellé vették, és még alaposabban megmagyarázták neki az Isten útját. ²⁷Amikor pedig át akart menni Akhájába, a testvérek biztatták, és írtak a tanítványoknak, hogy fogadják be őt. Amikor megérkezett, nagy segítségükre volt azoknak, akik a kegyelem által hívókké lettek. ²⁸Mert erélyesen cáfolta a zsidókat, és a nyilvánosság előtt bizonyította az Írások alapján, hogy Jézus a Krisztus.

19

Keresztelő János tanítványai Efezusban

¹Amíg Apollós Korinthusban volt, Pál végigjárva a felső vidékeket, Efezusba érkezett. Ott néhány tanítványra talált, ²és így szólt hozzájuk: Kaptatok-e Szentlelket, amikor hívókké lettetek? Ők így feleltek: Hiszen még azt sem hallottuk, hogy van Szentlélek. ³Ezután megkérdezte tőlük: Akkor milyen keresztséget kaptatok? János keresztségét – válaszolták ezek. ⁴Pál ekkor így szólt: János, amikor keresztelt, megtérést követelt, de azt mondta a népnek, hogy abban higgyenek, aki utána jön, azaz Jézusban. ⁵Amikor ezt meghallották, megkeresztelkedtek az Úr Jézus nevére. ⁶És amikor Pál rájuk tette a kezét, leszállt rájuk a Szentlélek, úgyhogy különböző nyelveken szóltak, és prófétáltak. ⁷Ezek a férfiak pedig összesen mintegy tizenketten voltak.

Pál tanítása és csodatételei Efezusban

⁸Azután eljárt a zsinagógába, ahol három hónapon át bátran szólt, vitázott, és igyekezett meggyőzni őket az Isten országának dolgairól. ⁹Amikor pedig egyesek ellenálltak és nem hittek, sőt gyalázták az Úr útját az egész nép előtt, otthagya őket, a tanítványokat is távol tartotta tőlük, és mindennap egy Tirannosz nevű ember iskolájában tanított. ¹⁰Ez két éven át tartott, úgyhogy mindazok, akik Ázsiában laktak, meghallották az Úr igéjét, mind a zsidók, mind a görögök.

¹¹Isten pedig nem mindennapi csodákat tett Pál keze által; ¹²úgyhogy még levetett kendőit vagy kötényeit is elvitték a betegekhez, és a betegségek eltávoztak tőlük, a gonosz lelkek pedig kimentek belőlük. ¹³Erre a vándorló zsidó ördögűzők közül is megkísérelték néhányan, hogy a gonosz lelkektől megszállottak felett kimondják az Úr Jézus nevét. Így szóltak: Kényszerítünk titeket arra a Jézusra, akit Pál hirdet! ¹⁴Egy Szkéva nevű zsidó főpap hét fia is ezt tette. ¹⁵A gonosz lélek azonban így válaszolt nekik: Jézust ismerem, Párról is tudok, de ti kik vagytok? ¹⁶Az az ember pedig, akiben a gonosz lélek volt, rájuk ugrott, legyűrte őket, és föléjük kerekedett, úgyhogy mezítelenül és sebesülten futottak ki abból a házból. ¹⁷Tudomására jutott ez minden Efezusban lakó zsidónak és görögnek, úgyhogy félelem szállta meg mindnyájukat, és magasztalták az Úr Jézus nevét. ¹⁸A hívők közül is sokan eljöttek, megvallották és elbeszélték ilyenféle mesterkedéseiket. ¹⁹Sokan, akik varázslással foglalkoztak, összehordták könyveiket, és mindenki szeme láttára elégették. Amikor kiszámították a könyvek értékét, ötvenezer ezüstpénzre becsülték. ²⁰Így az Úr ereje által az ige hatalmasan terjedt és megerősödött.

²¹Amikor mindez megtörtént, Pál elhatározta a Lélek által, hogy Makedóniát és Akháját bejárva, Jeruzsálembe megy. Így szólt: Ha ott már voltam, Rómát is meg kell látnom. ²²Elküldött Makedóniába kettőt azok közül, akik neki szolgáltak, Timóteust és Erasztoszt; ő pedig egy ideig Ázsiában maradt.

Az ötvösök zavargása Efezusban

²³Abban az időben nem csekély zavargás támadt az Úr útja miatt. ²⁴Mert egy Demeter nevű ötvös, aki ezüsből kis Artemisz-templomokat készített, nem csekély keresethez juttatta a kézműveseket. ²⁵Ez az ember összegyűjtötte a kézműveseket, valamint a hasonló

foglalkozásúakat, és így szólt hozzájuk: Férfiak, tudjátok, hogy ebből a mesterségből származik a mi jólétünk. ²⁶De látjátok és halljátok, hogy nemcsak Efezusban, hanem szinte az egész Ázsiában nagy tömeget nyert meg és vezetett félre ez a Pál, aki azt mondja, hogy amiket emberkéz alkot, azok nem istenek. ²⁷Nemcsak az a veszély fenyeget azonban, hogy a mesterségünk csődbe jut, hanem az is, hogy a nagy istennőnek, Artemisznek a templomát is semmibe veszik, és így ő, akit egész Ázsia és az egész földkerekség tisztel, el fogja veszteni dicsőségét. ²⁸Amikor ezeket hallották, haragra gerjedtek, és így kiáltoztak: Nagy az efezusi Artemisz! ²⁹A zűrzavar kiterjedt az egész városra. Majd megragadva a makedón Gájuszt és Arisztarkhoszt, Pál útítársait, egy akarattal a színházba rohantak. ³⁰Pál is be akart menni a nép közé, de őt nem engedték a tanítványok. ³¹Néhány tartományi főtisztviselő, aki barátja volt, szintén üzent neki, és kérte, hogy ne menjen el a színházba. ³²Ott pedig az egyik ezt, a másik azt kiáltozta, a gyűlésben ugyanis nagy volt a zűrzavar, és a legtöbben azt sem tudták, miért jöttek össze. ³³A tömegből előszólitották Alexandroszt, mivel a zsidók őt tuszkolták előre; Alexandrosz pedig intett a kezével, hogy védőbeszédet akar mondani a nép előtt. ³⁴De amikor felismerték, hogy zsidó, egyetlen kiáltás tört ki mindenkiből, és ezt lehetett hallani mintegy két órán át: Nagy az efezusi Artemisz! ³⁵Végre a város jegyzője lecsendesítette a sokaságot, és így szólt: Efezusi férfiak, van-e olyan ember, aki ne tudná, hogy Efezus városa a nagy istennő, Artemisz templomának, és az ő égből leszállt képének az őrizője? ³⁶Mivel tehát ezt senki nem vitathatja, nyugodjatok meg, és ne kövessetek el semmiféle meggondolatlanságot! ³⁷Mert idehoztátok ezeket az embereket, akik nem templomrablók, és nem is káromolják a mi istennőnket. ³⁸Ha tehát Demeternek és a hozzá tartozó kézműveseknek panaszuk van valaki ellen, vannak törvénykezési napok, és vannak helytartók, pereljenek ott egymással! ³⁹Ha pedig ezenkívül van valami kívánságotok, azt törvényes népgyűlésen kell elintézni. ⁴⁰Mert így is az a veszély fenyeget minket, hogy lázadással vádolnak a mai nap miatt; nincs ugyanis semmiféle ok, amellyel meg tudnánk magyarázni ezt a csődületet. Ezeket mondva feloszlatta a gyűlést.

20

Pál útja Makedónián át Görögországba és vissza Tróászra

¹Miután megszűnt a zavargás, magához hívatta Pál a tanítványokat, bátorította őket, és elköszönve tőlük elindult Makedóniába. ²Bejárta annak vidékeit, számos beszédben bátorította őket, majd elment Görögországba. ³Három hónapig maradt ott, mivel azonban a zsidók merényletet terveztek ellene, amikor hajóra akart szállni Szíria felé, úgy döntött, hogy Makedónián át tér vissza. ⁴Elkísérte őt a béreai Szópatrosz, Pirrosz fia, a thesszalonikaiak közül pedig Arisztarkhosz és Szekundusz, a derbéi Gájuszt és Timóteust, valamint az ázsiai Tikhikosz és Trofimoszt. ⁵Ezek előre mentek, és Tróászban vártak rájuk. ⁶Mi pedig a kovásztalan kenyerek napjai után elhajóztunk Filippiből, és öt nap múlva érkeztünk hozzájuk Tróászba, ahol hét napot töltöttünk.

Pál prédikál Tróászban. Eutikhosz

⁷A hét első napján pedig, amikor összegyűltünk, hogy megtörjük a kenyeret, Pál tanította őket, és mivel másnap már el akart utazni, a tanítást egészen éjfélig meghosszabbította. ⁸Sok lámpás volt abban a felső szobában, ahol együtt voltunk. ⁹Egy Eutikhosz nevű ifjú pedig, aki az ablakban ült, mély álomba merült, mivel Pál sokáig tanított, és az álomtól elnehezülve leesett a harmadik emeletről, úgyhogy holtan szedték fel. ¹⁰Pál lement, ráborult, átölelte, és ezt mondta: Ne zajongjatok, mert a lelke benne van. ¹¹Azután felment, megtörte a kenyeret, evett, és még sokáig, egészen virradatig beszélt hozzájuk, majd útnak indult. ¹²A fiút pedig élve hozták fel, és egészen megvigasztalódtak.

Pál útja Milétoszig

¹³Mi pedig előre mentünk, és hajóra szállva Asszoszba utaztunk, hogy ott vegyük fel Pált, mivel így rendelkezett; odáig ugyanis gyalog akart jönni. ¹⁴Mikor Asszoszban ránk talált, felvettük a hajóra, és Mitilénébe mentünk. ¹⁵Onnan tovább hajóztunk, és a következő napon eljutottunk Khioszig. Másnap befutottunk Számoszba, az ezt követő napon pedig elmentünk Milétoszba. ¹⁶Pál ugyanis már előzőleg úgy döntött, hogy Efezus mellett csak elhajózik, hogy ne kelljen időt töltenie Ázsiában. Sietett, hogy lehetőleg pünkösd napjára Jeruzsálembe érkezzen.

Pál Milétoszban elbúcsúzik az efezusi vénektől

¹⁷Milétoszból azután elküldött Efezusba, és magához hívatta a gyülekezet véneit. ¹⁸Mikor azok megérkeztek hozzá, ezt mondta nekik: Ti tudjátok, hogy az első naptól fogva, amelyen Ázsiába léptem, hogyan viselkedtem közöttetek az egész idő alatt: ¹⁹szolgáltam az Úrnak teljes alázatossággal, könnyek és megpróbáltatások között, amelyek a zsidók celszövései miatt értek. ²⁰Semmit sem hallgattam el abból, ami hasznos, hanem inkább hirdettem és tanítottam azt nektek nyilvánosan és házanként. ²¹Bizonyságot tettem zsidóknak is meg görögöknek is az Istenhez való megtérésről és a mi Urunkban, Jézusban való hitről. ²²És most, íme, én a Lélektől kényszerítve megyek Jeruzsálembe, és hogy mi ér ott engem, nem tudom; ²³csak azt, hogy a Szentlélek városról városra bizonyságot tesz, hogy fogság és nyomorúság vár rám. ²⁴De én mindezekkel nem gondolok, sőt még az életem sem drága, csakhogy elvégezhessem futásomat és azt a szolgálatot, amelyet az Úr Jézustól azért kaptam, hogy bizonyságot tegyek az Isten kegyelmének evangéliumáról. ²⁵És most tudom, hogy közületek, akik között jártam, az Isten országát hirdetve, többé nem látja arcomat senki. ²⁶Ezért bizonyságot teszek előttetek a mai napon, hogy én mindenki véréből tiszta vagyok. ²⁷Mert nem vonakodtam attól, hogy hirdessem nektek az Isten teljes akaratát. ²⁸Viseljetek gondot tehát magatokra és az egész nyájra, amelynek őrizőivé tett titeket a Szentlélek, hogy legeltessétek az Isten egyházát, amelyet tulajdon vérével szerzett. ²⁹Tudom, hogy távozásom után ragadozó farkasok jönnek közétek, akik nem kímélik a nyájat, ³⁰sőt közületek is támadnak majd férfiak, akik hazugságokat beszélnek, hogy magukhoz vonzzák a tanítványokat. ³¹Vigyázzatok azért, és emlékezzetek arra, hogy három évig éjjel és nappal szüntelenül könnyek között intettelek mindnyájatokat. ³²Most pedig Istenre bízlak titeket és kegyelme igéjére, akinek van hatalma arra, hogy építsen és örökséget adjon a szentek közösségében. ³³Senkinek ezüstjét, aranyát vagy ruháját nem kívántam, ³⁴sőt ti jól tudjátok, hogy a magam szükségleteiről, meg a velem levőkéről ezek a kezek gondoskodtak. ³⁵Mindezekben megmutattam nektek, hogy milyen kemény munkával kell az erőtlenekekről gondoskodni, megemlékezve az Úr Jézus szavairól. Mert ő mondta: „Nagyobb boldogság adni, mint kapni.”

³⁶Miután ezeket elmondta, mindnyájukkal együtt térdre borulva imádkozott.

³⁷Valamennyien nagy sírásra fakadtak, Pál nyakába borultak, és csókolgatták őt. ³⁸Különösen azon a szaván szomorodtak el, hogy többé nem fogják őt viszontlátni. Azután kikísérték a hajóhoz.

21*Pál útja Milétosztól Jeruzsálemig*

¹Amikor elbúcsúztunk tőlük, útnak indultunk, és egyenes irányban haladva Kószba érkeztünk; másnap Rodoszba, onnan pedig Patarába. ²Ott találtunk egy Föníciába induló hajót: beszálltunk és elhajóztunk. ³Miután Ciprust megpillantottuk, és bal kéz felől elhagytuk, Szíria felé tartottunk, és kikötöttünk Tíruszban, mert a hajó ott tette ki a rakományát. ⁴Felkerestük a tanítványokat, és ott maradtunk hét napig: ők a Lélek indítására azt mondták Pálnak, hogy ne menjen fel Jeruzsálembe. ⁵Amikor pedig eltöltöttük ezeket a napokat, és elindultunk, hogy utunkat folytassuk, valamennyien elkísértek bennünket feleségükkel és gyermekeikkel a

városon kívülre, és a tengerparton térdre esve imádkoztunk. ⁶Ezután elbúcsúztunk egymástól, mi hajóra szálltunk, ők pedig visszatértek otthonukba.

⁷Hajóutunk végére érve Tíruszból Ptolemaisba jutottunk. Köszöntöttük a testvéreket, és ott maradtunk náluk egy napig. ⁸Másnap elindultunk, és megérkeztünk Cézareába. Bementünk Fülöp evangélista házába, aki a hét diakónus egyike volt, és nála maradtunk. ⁹Neki volt négy hajadon leánya, akik prófétáltak. ¹⁰Már több napja ott voltunk, amikor lejött Júdeából egy Agabosz nevű próféta. ¹¹Odajött hozzánk, levette Pál övét, megkötözte vele saját kezét és lábát, és ezt mondta: Így szól a Szentlélek: Azt a férfit, akié ez az öv, így kötik meg Jeruzsálemben a zsidók, és pogányok kezébe adják. ¹²Amikor ezt meghallottuk, a helybeliekkel együtt arra kértük Pált, hogy ne menjen fel Jeruzsálembé. ¹³De Pál így felelt: Miért sírtok, és miért keserítitek meg a szívemet? Hiszen én nemcsak megkötöztetni, hanem meghalni is kész vagyok Jeruzsálemben az Úr Jézus nevéért. ¹⁴Amikor pedig nem hagyta magát meggyőzni, megnyugodtunk és azt mondtuk: Legyen meg az Úr akarata!

¹⁵E napok után felkészültünk, és felmentünk Jeruzsálembé. ¹⁶Velünk jött néhány cézárei tanítvány is, akik elvezettek egy régi tanítványhoz, a ciprusi Mnászónhoz, hogy az ő vendégei legyünk.

Pál a jeruzsálemi templomban

¹⁷Amikor Jeruzsálembé érkeztünk, örömmel fogadtak a testvérek. ¹⁸Másnap eljött Pál velünk együtt Jakabhoz, ahol a vének is jelen voltak mindnyájan. ¹⁹Köszöntötte őket, majd részletesen elbeszélte, mit tett az Isten a pogányok között az ő szolgálata által. ²⁰Amikor ezt hallották, dicsőítették az Istent, aztán így szóltak hozzá: Látod, testvérem, milyen sok ezren vannak a zsidók között, akik hívők, és mindnyájan buzgón ragaszkodnak a törvényhez. ²¹Rólad pedig azt hallottuk, hogy Mózesről való elszakadásra tanítod a pogányok között lévő zsidókat, és azt mondd, hogy ne metéljék körül fiaikat, és hogy ne a zsidó szokás szerint éljenek. ²²Mi tegyünk tehát? Mindenképpen híre megy annak, hogy megjöttél. ²³Tedd hát azt, amit mondunk neked! Van nálunk négy férfi, akik fogadalmat tettek. ²⁴Vedd magad mellé őket, végezd el velük együtt a tisztulási szertartást, vállalj a költségeiket, hogy megnyírassák a fejüket! Így megtudja mindenki, hogy semmi sem igaz abból, amit rólad hallott, hanem magad is megtartod a törvényt, és aszerint élsz. ²⁵A pogányokból lett hívőknek pedig már megírtuk azt a határozatunkat, hogy tartózkodjanak a bálványoknak áldozott hústól és a vértől, a megfulladt állattól, és a parázsnaságtól. ²⁶Akkor Pál maga mellé vette ezeket a férfiakat, a következő napon elvégezve velük együtt a tisztulási szertartást, bement a templomba, és bejelentette, hogy mikor telnek le az ő tisztulásának napjai, amíg mindegyikükért be kell mutatni az áldozatot.

Pált megkötözik

²⁷Amikor végéhez közeledett a hét nap, az Ázsiából való zsidók meglátták őt a templomban. Fellázították az egész sokaságot, megragadták, ²⁸és így kiáltoztak: Izráelita férfiak, segítetek! Ez az az ember, aki a nép ellen, a törvény ellen és a szent hely ellen tanít mindenütt mindenkit, sőt még görögöket is hozott be a templomba, és megszentéstelenítette ezt a szent helyet. ²⁹Néhányan ugyanis látták vele a városban azelőtt az efezusi Trofimoszt, és azt hitték, hogy Pál bevitte a templomba. ³⁰Felbolydult tehát az egész város, a nép összecsendült, Pált megragadták, kivonszolták a templomból, és a kapukat azonnal bezárták.

³¹Mikor pedig meg akarták ölni, jelentés érkezett a helyőrség ezredeséhez, hogy az egész Jeruzsálem lázong. ³²Ez azonnal katonákat és századosokat vett maga mellé, és lerohant hozzájuk. Amikor azok meglátták az ezredest és a katonákat, abbahagyták Pál ütlegetését.

³³Amint az ezredes odaért, elfogatta őt, és megparancsolta, hogy verjék kettős bilincsbe; majd kérdezősködött, hogy ki ez, és mit követett el. ³⁴De a tömegeből ki ezt, ki azt kiáltotta. Mivel a zajongás miatt nem tudhatott meg semmi bizonyosat, megparancsolta, hogy vigyék a várba.

³⁵Amikor pedig a lépcsőhöz ért, valósággal vinniük kellett Pált a katonáknak a tömeg erőszakossága miatt, ³⁶mert az egész tömeg követte, és kiáltozott: Végeztess ki!

³⁷Amikor már éppen be akarták vinni Pált a várba, így szólt az ezredeshez: Szabad valamit mondanom neked? Az megkérdezte: Te tudsz görögül? ³⁸Hát nem te vagy az az egyiptomi, aki néhány nappal ezelőtt fellázította és a pusztába vezette a szikáriusok négyezer emberét? ³⁹Pál így felelt: Én Tarsusból való zsidó vagyok, Kilikia nevezetes városának polgára. Arra kérek, engedd meg, hogy szóljak a néphez. ⁴⁰Miután ő megengedte, Pál a lépcsőkön állva intett kezével a népnek, és amikor nagy csend lett, héber nyelven így kezdett beszélni:

22

Pál beszéde a néphez

¹Férfiak, testvérek és atyák, hallgassátok meg védekezésemet, amelyet most hozzátok intézek!

²Mikor hallották, hogy héber nyelven szól hozzájuk, még jobban elcsendesedtek. Aztán így folytatta: ³Én zsidó ember vagyok, a kilikiai Tarsuszban születtem, de ebben a városban növekedtem fel; Gamáliél lábainál kaptam nevelést az ősi törvény szigora szerint, Isten buzgó híve voltam, ahogyan ma ti mindnyájan. ⁴E tanítás követőit halálra üldöztem, megkötöztem, és börtönbe juttattam férfiakat és nőket is. ⁵Tanúm erre a főpap és a vének egész tanácsa, akiktől leveleket is kaptam a testvérekhez, és elmentem Damaszkuszba, hogy az ott lévőköt is megkötözve hozzam Jeruzsálembe, hogy megkapják büntetésüket. ⁶Történt pedig, hogy amikor úton voltam, és Damaszkuszhoz közeledtem, déltájban hirtelen vakító fényesség sugárzott le rám az égből. ⁷A földre estem, és hangot hallottam, amely így szólt: Saul, Saul, miért üldözöl engem? ⁸Én pedig megkérdeztem: Ki vagy, Uram? És ő így szólt hozzám: Én vagyok a názáreti Jézus, akit te üldözöl. ⁹Akik velem voltak, a fényt ugyan látták, de a velem beszélő hangját nem hallották. ¹⁰Ezt kérdeztem akkor: Mit tegyek, Uram? Az Úr pedig azt felelte nekem: Kelj fel, menj Damaszkuszba, és ott megmondják neked mindazt, amit Isten elrendelt, hogy megtegyed. ¹¹Mivel pedig annak a fényességnek a ragyogása miatt nem láttam, a velem lévők kézen fogva vezettek; úgy mentem be Damaszkuszba. ¹²Egy bizonyos Anániás pedig, aki törvény szerint élő kegyes férfi, aki mellett bizonyoságot tesznek az ott lakó zsidók mind, ¹³eljött hozzám, elém állt, és így szólt: Testvérem, Saul, láss! És én abban a pillanatban ismét láttam, és rátekintettem. ¹⁴Ő pedig ezt mondta nekem: Atyáink Istene választott ki téged, hogy megismerd az ő akaratát, meglásd az Igazat, és hangot hallj az ő ajkáról. ¹⁵Mert az ő tanúja leszel minden ember előtt arról, amiket láttál és hallottál. ¹⁶Most tehát miért késlekedsz? Kelj fel, keresztelkedj meg, mosd le bűneidet, segítségül híva az Úr nevét.

¹⁷Történt azután, hogy visszatértem Jeruzsálembe, és a templomban imádkoztam: révületbe estem, ¹⁸és láttam őt, aki ezt mondta nekem: Siess, és menj ki hamar Jeruzsálemből, mert nem fogadják el a rólam való bizonyoságtételeidet. ¹⁹Én így szóltam: Uram, ők tudják, hogy én voltam az, aki börtönbe vetettem, és zsinagógáról zsinagógára járva megvertem a benned hívőket. ²⁰Amikor pedig kiontották Istvánnak, a te vértanúdnak a véré, magam is ott álltam, helyeseltam az ő megölését, és őriztem azoknak a ruháját, akik megölték. ²¹De ő azt mondta nekem: Eredj el, mert én messze küldelek téged, a pogányok közé.

Pált a várba viszik

²²Eddig a kijelentésig hallgatták, de akkor így kezdtek kiáltozni: Töröld el a föld színéről az ilyet, mert nem szabad neki élnie! ²³Kiáltoztak, ruháikat eldobálták, és port szórtak a levegőbe. ²⁴Az ezredes ezért elrendelte, hogy vigyék a várba, és meghagyta, hogy korbáccsal vallassák ki: hadd tudja meg, miért kiáltoztak így ellene. ²⁵Amikor pedig szíjjakkal lekötözték, ezt kérdezte Pál az ott álló századostól: Szabad-e római polgárt ítélet nélkül megkorbácsolnotok? ²⁶Amikor ezt meghallotta a százados, az ezredeshez ment, és jelentést tett neki: Mit akarsz tenni? Hiszen ez az ember római polgár. ²⁷Erre az ezredes odament, és

megkérdezte tőle: Mondd meg nekem: csakugyan római polgár vagy? Ő így felelt: Az vagyok. ²⁸Az ezredes így szólt: Én nagy összegért szereztem meg ezt a polgárjogot. Pál ezt mondta: Én viszont beleszülettem. ²⁹Ekkor azonnal félreálltak mellőle azok, akik vallatni akarták. Sőt az ezredes is megijedt, amikor megtudta, hogy római polgár az, akit megkötöztetett.

³⁰Másnap aztán meg akarta tudni a valóságot arról, hogy mivel vádolják a zsidók, levétette tehát bilincseit, és megparancsolta, hogy gyűljenek össze a főpapok és az egész nagytanács. Ekkor lehozatta Pált, és eléjük állította.

23

Pál beszéde a nagytanács előtt

¹Pál rátekintett a nagytanácsra, és így szólt: Testvéreim, férfiak, én teljesen tiszta lelkiismerettel szolgáltam Istennek, mind e mai napig. ²Anániás főpap ekkor megparancsolta a mellé állóknak, hogy üssék szájon. ³Pál ekkor így szólt hozzá: Megver téged az Isten, te meszelt fal! Itt ülsz, hogy ítélsz felettem a törvény szerint, mégis a törvény ellenére azt parancsolod, hogy megüssenek? ⁴Erre az ott állók ezt mondták: Isten főpapját gyalázod? ⁵Pál így válaszolt: Nem tudtam, testvéreim, hogy főpap. Mert meg van írva: „Néped fejedelmét ne átkozd!” ⁶Mivel pedig Pál tudta, hogy egyik részük a szadduceusok, másik részük pedig a farizeusok közül való, így kiáltott a nagytanács előtt: Testvéreim, férfiak, én farizeus vagyok, farizeus fia; a halottak feltámadásába vetett reménységem miatt vádolnak engem. ⁷Mihelyt ezt mondta, vita támadt a farizeusok és a szadduceusok között, és a gyűlés véleménye megoszlott. ⁸A szadduceusok ugyanis azt állítják, hogy nincs feltámadás, sem angyal, sem lélek, a farizeusok pedig vallják mindegyiket. ⁹Nagy kiáltozás támadt, a farizeuspárti írástudók közül néhányan felállva hevesen vitatkoztak, és így szóltak: Semmi rosszat sem találunk ebben az emberben. Hátha valóban Lélek szól hozzá vagy angyal? ¹⁰Mivel a felfordulás egyre nagyobb lett, az ezredes attól félve, hogy Pált széttépik, megparancsolta, hogy a csapat menjen le, ragadja ki őt közülük, és vigye a várba. ¹¹Aznap éjjel pedig odaállt Pál mellé az Úr, és ezt mondta: Bízál, mert ahogyan bizonyosságot tettél az én ügyem mellett Jeruzsálemben, úgy kell Rómában is bizonyosságot tenned!

Összeesküvés Pál ellen

¹²Amikor megvirradt, a zsidók összesereglettek, és átokkal kötelezték magukat, hogy nem esznek és nem isznak addig, amíg meg nem ölik Pált. ¹³Több mint negyvenen voltak, akik ezt az összeesküvést szőtték. ¹⁴Ezek elmentek a főpapokhoz és a vénekhez, és így szóltak: Súlyos átokkal köteleztük magunkat, hogy semmit sem veszünk magunkhoz, amíg meg nem öljük Pált. ¹⁵Most tehát a nagytanáccsal együtt javasoljátok az ezredesnek, hogy vezettesse őt hozzátok, mintha alaposabban akarnátok kivizsgálni az ügyét. Mi pedig készen állunk, hogy végezzünk vele, mielőtt ideér. ¹⁶Pál nőtestvérének fia azonban hallott a cselszövésről, elment, és a várba bejutva elmondta ezt Pálnak. ¹⁷Pál magához kérte az egyik századost, és ezt kérte tőle: Ezt az ifjút vedesd el az ezredeshez, mert jelenteni akar valamit. ¹⁸Az tehát maga mellé vette az ifjút, elvezette az ezredeshez, és ezt mondta: A fogoly Pál hívatott engem, és megkért, hogy ezt az ifjút vezessem hozzád, mert valamit mondani akar neked. ¹⁹Az ezredes kezénél fogva félrevonta az ifjút, és megkérdezte tőle: Mit akarsz nekem jelenteni? ²⁰Az pedig így válaszolt: A zsidók megegyeztek, hogy megkérnek téged: vezettesd le Pált holnap a nagytanács elé, mintha valamit pontosabban akarnának megtudni róla. ²¹De te ne engedj nekik, mert közülük több mint negyven férfi leselkedik rá, akik átokkal kötelezték magukat, hogy addig nem esznek és nem isznak, amíg meg nem ölik. Már készen is állnak, csak üzenetedet várják. ²²Az ezredes elbocsátotta az ifjút, és meghagyta neki: Senkinek se szólj arról, hogy ezt jelentetted nekem.

Pált Cézareába szállítják

²³Ezután hívatott két századost, és megparancsolta nekik: Este kilenc órára állítsatok készenlétbe kétszáz katonát, hetven lovast és kétszáz lándzsást, hogy induljanak Cézareába.

²⁴Adjatok melléjük hátsó állatokat is, hogy Pált felültetve biztonságban juttassák el Félix helytartóhoz. ²⁵Azután levelet írt, amelynek ez volt a tartalma: ²⁶„Klaudiusz Lisziász a nagyra becsült helytartónak, Félixnek üdvözlétét küldi. ²⁷Ezt a férfit a zsidók elfogták, és meg akarták ölni, de csapatommal megjelenve kiszabadítottam, mivel tudomásomra jutott, hogy római polgár. ²⁸Mivel meg akartam tudni, mivel vádolják, a nagytanácsuk elé vezettem. ²⁹Megállapítottam, hogy az ő törvényük vitás kérdéseivel kapcsolatban vádolják, de nincs ellene semmiféle halált vagy fogságot érdemlő vád. ³⁰Mivel pedig jelentették nekem, hogy merénylet készül ez ellen a férfi ellen, azonnal elküldtem hozzád, és vádlóinak is meghagytam, hogy ha panaszuk van ellene, előtted mondják el.”

³¹A katonák tehát a kapott parancs értelmében átvették Pált, és elvitték az éjszaka folyamán Antipatriszba. ³²Másnap a lovasokat továbbküldték vele, ők pedig visszatértek a várba. ³³Mikor megérkeztek Cézareába, átadták a levelet a helytartónak, és elébe vezették Pált is. ³⁴A helytartó elolvasta a levelet, és megkérdezte Páltól, hogy melyik tartományból való; és amikor megtudta, hogy Kilikiából, ³⁵így szólt: Akkor foglak kihallgatni, ha vádlóid is megérkeztek. És megparancsolta, hogy Heródes palotájában őrizték.

24*Pált vádolják Félix előtt*

¹Öt nap múlva azután lement Anániás főpap néhány vénnel és egy Tertullusz nevű ügyvéddel, és panaszt tettek a helytartónál Pál ellen. ²Amikor behívták, Tertullusz így kezdte vádolni:

³Nagy békességet biztosítasz számunkra, nagyra becsült Félix, és üdvös változások történnek népünk javára a te gondoskodásod folytán. Ezt mindenkor és mindenütt teljes hálával ismerjük el. ⁴De hogy hosszan ne fárasszalak, kérlek, hallgasd meg rövid beszédünket, jóindulattal. ⁵Mi ugyanis megállapítottuk, hogy ez az ember valóságos pestis, lázadást szít a földkerekségen élő valamennyi zsidó között, és a názáreti irányzat feje. ⁶A templomot is meg akarta szentségteleníteni, de elfogtuk, és a mi törvényünk szerint akartuk elítélni. ⁷Lisziász ezredes azonban odajött, és erőszakkal kivette őt a kezünk közül, ⁸és azt parancsolta, hogy vádlói hozzád jöjjenek. Magad is tudomást szerezhetsz mindarról, amivel vádoljuk, ha őt kihallgatod. ⁹Csatlakoztak ehhez a vádhoz a zsidók is, és bizonygatták, hogy mindez valóban így van.

Pál védekezése Félix előtt

¹⁰Amikor a helytartó intett Pálnak, hogy beszélhet, ő így szólt: Mivel tudom, hogy sok éve vagy már bírása ennek a népnek, nagyobb bizalommal védekezem a magam ügyében.

¹¹Magad is meggyőződhet arról, hogy alig tizenkét napja jöttem fel Jeruzsálembe imádkozni. ¹²De nem láttak engem sem a templomban, sem a zsinagógákban, sem a városban bárkivel is vitatkozni vagy a nép között lázadást szítani. ¹³Azt sem tudják rám bizonyítani, amivel most vádolnak. ¹⁴De azt megvallom előtted, hogy én a szerint a tanítás szerint, amelyet ők eretnekségnek mondanak, úgy szolgálom atyáim Istenének, hogy hiszek mindabban, ami megfelel a törvénynek, és ami meg van írva a próféták könyvében. ¹⁵És nekem ugyanaz az Istenbe vetett reménységem, amit ők maguk is várnak, hogy lesz feltámadásuk mind az igazaknak, mind a gonoszoknak. ¹⁶Ezért magam is arra törekszem, hogy lelkiismeretem mindenkor tiszta legyen Isten és emberek előtt. ¹⁷Több év múltán eljöttem népemhez, hogy adományokat adjak, és áldozatokat mutassak be. ¹⁸A tisztulási fogadalom teljesítése közben talált rám a templomban néhány Ázsiából való zsidó, nem pedig csödületben vagy lázítás közben. ¹⁹Nekik kellett volna megjelenniük előtted, és vádolniuk engem, ha valami panaszuk van ellenem. ²⁰Vagy mondják meg ezek maguk, találtak-e bennem valamilyen vétket, amikor

a nagytanács előtt álltam. ²¹Ha csak azt a kijelentést nem, amelyet közöttük állva kiáltottam: A halottak feltámadása miatt vádolnak engem ma előttetek!

Pál kétévi fogsága Félix alatt

²²Erre Félix elnapolta az ügyet, mert sokat tudott erről a tanításról, és így szólt: Amikor Lisziász ezredes idejön, akkor fogok dönteni az ügyekben. ²³Ugyanakkor megparancsolta a századosnak, hogy tartsák őrizetben Pált, de enyhébb fogságban; és az övéi közül senkit se akadályozzanak abban, hogy szolgálatára legyen.

²⁴Néhány nap múlva pedig megjelent Félix a feleségével, Druszillával, aki zsidó származású volt. Magához hívatta Pált, és meghallgatta őt a Krisztus Jézusban való hitről.

²⁵De amikor igazságról, önmegtartóztatásról és a jövődő ítéletről kezdett beszélni, Félix megrémült, és így szólt: Most menj el, de ha alkalmat találok, majd ismét hívatlak. ²⁶Egyúttal azt is remélte, hogy pénzt kap Páltól, ezért gyakrabban hívatla, és elbeszélgetett vele.

²⁷Két esztendő múlva Porcius Fesztusz lett Félix utóda. Félix pedig fogságban hagyta Pált, mert kedvében akart járni a zsidóknak.

25

Fesztusz Jeruzsálemben

¹Amint Fesztusz megérkezett a tartományba, három nap múlva felment Cézareából Jeruzsálembé. ²Ott a zsidók főpapjai és vezetői panaszt tettek Pál ellen, és kérték, ³hogy – bár Pál ezt nem akarja – a kedvükért vitesse Pált Jeruzsálembé. Mert azt a tervet szótték ellene, hogy megölik útközben. ⁴Fesztusz azonban azt felelte, hogy Pál Cézareában van őrizetben, ő maga pedig hamarosan odautazik. ⁵Ezért a közöttetek lévő vezetők – mondta – jöjjenek le velem, és ha van valami kifogásolható abban az emberben, emeljenek vádat ellene!

Pál a császárhoz fellebbez

⁶Miután pedig nyolc vagy tíz napot közöttük töltött, lement Cézareába. A következő napon pedig beült a bírói székbe, és elővezettette Pált. ⁷Amikor Pál megjelent, körülállták a Jeruzsálemből lejött zsidók, és sok súlyos vádat emeltek ellene, amelyeket azonban nem tudtak bizonyítani. ⁸Pál így védekezett: Sem a zsidók törvénye ellen, sem a templom ellen, sem a császár ellen nem vétettem semmit. ⁹Fesztusz azonban a zsidók kedvében akart járni, és ezt kérdezte Páltól: Akarsz-e Jeruzsálembé menni, hogy ott ítélezzem feletted ebben az ügyben? ¹⁰Pál azonban így válaszolt: A császár ítélőszéke előtt állok, itt kell ítékezni felettem. A zsidók ellen nem vétettem semmit, amint magad is jól tudod. ¹¹Mert ha vétkes vagyok, és halált érdemlő dolgot cselekedtem, nem vonakodom a haláltól. Ha pedig ezek alaptalanul vádolnak engem, senki sem szolgálthat ki nekik. A császárhoz fellebbezek. ¹²Akkor Fesztusz megbeszélést tartott a tanácsosaival, majd így válaszolt: A császárhoz fellebbeztél, tehát a császár elé fogsz menni.

Pál Fesztusz és Agrippa előtt

¹³Néhány nap elteltével Agrippa király és Bereniké Cézareába érkezett, hogy köszöntsék Fesztuszt. ¹⁴Amikor már több napja időztek ott, Fesztusz szóba hozta a király előtt Pál ügyét: Van itt egy férfi – mondta –, akit Félix hagyott itt fogolyként. ¹⁵Mikor Jeruzsálemben voltam, panaszt emeltek ellene a zsidók főpapjai és vénei, és az elítélését kérték. ¹⁶Azt válaszoltam nekik, hogy a rómaiaknak nem szokásuk bárkit is kiszolgáltatni, amíg a vádlott szemtől szemben nem áll vádlóival, és alkalmat nem kap arra, hogy védekezzék a vád ellen. ¹⁷Mikor tehát megérkeztek ide, halogatás nélkül mindjárt másnap bírói székembe ültem, és elővezettetem azt a férfit. ¹⁸Ekkor vádlói körülállták, de semmi olyan bűnt sem hoztak fel ellene, amilyenre gondoltam, ¹⁹hanem valami vitás kérdéseik voltak vele a maguk vallásáról, meg egy bizonyos meghalt Jézusról, akiről Pál azt állította, hogy él. ²⁰Mivel pedig én nem

tudtam eligazodni ezekben a vitás kérdésekben, azt kérdeztem tőle, nem akar-e Jeruzsálembe menni, és ott állni törvény elé ezek miatt a dolgok miatt. ²¹Pál azonban fellebbezett, és azt kívánta, hogy tartsák őrizetben a császár döntéséig. Ezért parancsot adtam, hogy őrizzék őt, amíg a császárhoz küldhetem.

²²Agrippa erre így szólt Fesztuszhoz: Szeretném magam is hallani ezt az embert! – Holnap hallani fogod – válaszolta ő. ²³Másnap megérkezett Agrippa és Bereniké nagy pompával, és miután az ezredessel és a város előkelőségeivel együtt bevonultak a nagyterembe, Fesztusz parancsára elővezették Pált. ²⁴Fesztusz ezután így szólt: Agrippa király és ti, férfiak, mind, akik velünk együtt jelen vagytok, látjátok ezt az embert, aki miatt engem ostromolt az egész zsidóság Jeruzsálemben, sőt még itt is, azt kiáltozva, hogy nem szabad tovább élnie. ²⁵Én azonban azt állapítottam meg, hogy semmi halált érdemlő dolgot nem cselekedett. De mivel a császárhoz fellebbezett, úgy döntöttem, hogy oda küldöm őt. ²⁶Ámde semmi bizonyosat nem tudok írni róla uramnak, ezért elétek vezettem, elsősorban is eléd, Agrippa király, hogy kihallgatása után legyen mit írnom róla. ²⁷Mert értelmetlennek tartom, hogy aki foglyot küld, ne jelentse az ellene emelt vádat is.

26

Pál beszéde Agrippa előtt

¹Agrippa erre így szólt Pálhoz: Megengedjük, hogy szólj a magad mentségére. Akkor Pál kinyújtotta a kezét, és védőbeszédet mondott: ²Boldognak tartom magam, Agrippa király, hogy mindazok ellen, amikkel a zsidók vádolnak, ma előtted védekezhetem, ³mert te kiváló ismerője vagy a zsidók minden szokásának és vitás kérdéseinek. Kérlek azért, hallgass meg engem türelemmel. ⁴Életemet, amely kezdettől fogva népem között és Jeruzsálemben folyt, ifjúságomtól fogva ismerik a zsidók mindnyájan. ⁵Mivel ők kezdettől fogva ismernek, tanúsíthatják, ha akarják, hogy kegyességünk legszigorúbb irányzata szerint éltem mint farizeus. ⁶Most is amiatt a reménység miatt állok itt vád alatt, amelyet atyáinknak ígért Isten. ⁷Ennek a teljesülését reméli tizenkét törzsünk is, éjjel-nappal állhatatosan szolgálva Istennek. Ezért a reménységért vádolnak engem a zsidók, Agrippa király. ⁸Miért tartjátok hihetetlennek, hogy Isten halottakat támaszt fel? ⁹Egykor magam is úgy gondoltam, hogy mindent meg kell tennem a názáreti Jézus neve ellen. ¹⁰Meg is tettem ezt Jeruzsálemben, és a főpapoktól kapott felhatalmazás alapján a szentek közül sokat börtönbe vettem. Amikor pedig halálra ítélték őket, én is ellenük szavaztam. ¹¹A zsinagógákban mindenfelé gyakran büntetéssel kényszerítettem őket káromlásra, sőt ellenük való féktelen őrvongásban egészen az idegen városokig üldöztem őket. ¹²Egyszer éppen ilyen ügyben utaztam a főpapok felhatalmazásával és megbízásával Damaszkuszba. ¹³Déltájban az úton láttam, ó, király, amint a mennyből a nap fényénél is ragyogóbb világosság sugároz körül engem és útitársaimat. ¹⁴Mikor pedig mindnyájan a földre estünk, egy hangot hallottam, amely így szólt hozzám héber nyelven: Saul, Saul, miért üldözöl engem? Nehéz neked az ösztöke ellen rugódoznod. ¹⁵Erre ezt kérdeztem: Ki vagy, Uram? Az Úr pedig így válaszolt: Én vagyok Jézus, akit te üldözöl. ¹⁶De kelj fel, és állj a lábadra, mert azért jelentem meg neked, hogy szolgálommá tegyelek, hogy tanúbizonyosságot tegyél arról, amiket láttál, és arról, amit ezután fogok neked magamról kijelenteni. ¹⁷Megoltalmazlak e néptől és a pogányoktól, akikhez küldelek. ¹⁸Azért küldelek el, hogy nyisd meg a szemüket, hogy a sötétségből a világosságra, és a Sátán hatalmából az Istenhez térjenek; hogy az énbennem való hit által megkapják bűneik bocsánatát, és örökséget nyerjenek azok között, akik megszenteltettek. ¹⁹Ezért, Agrippa király, nem voltam engedetlen a mennyei látomás iránt, ²⁰hanem először Damaszkuszban és Jeruzsálemben, majd Júdea lakóinak és a pogányoknak hirdetem, hogy térjenek meg, forduljanak az Istenhez, és éljenek a megtéréshez méltóan. ²¹Ezért fogtak el engem a zsidók a templomban, és ezért akartak kivégezni. ²²De mivel Isten mind e mai napig megsegített, itt állok, és bizonyosságot teszek kicsinyeknek és nagyoknak, és semmit sem mondok azon kívül, amit Mózes és a próféták

megjövendöltek: ²³a Krisztusnak szenvednie kell, és mint aki elsőnek támad fel a halottak közül, világosságot fog hirdetni népének és a pogányoknak.

²⁴Mikor pedig ezeket hozta fel védelmére, Fesztusz hangosan így kiáltott: Bolond vagy te, Pál! A sok tudomány örültségbe visz. ²⁵Pál azonban így válaszolt: Nem vagyok bolond, nagyra becsült Fesztusz, hanem igaz és józan beszédet szólok. ²⁶Mert tud ezekről a király, akihez bátran szólok, mert nem hiszem, hogy rejtve volna előtte ezek közül bármi is, hiszen nem valami zugban történt dolgok ezek. ²⁷Hiszel-e Agrippa király a prófétáknak? Tudom, hogy hiszel. ²⁸Agrippa így szólt Pálhoz: Majdnem ráveszel engem is, hogy keresztyénné legyek! ²⁹Pál pedig így válaszolt: Kérem az Istentől, hogy előbb vagy utóbb nem csak te, hanem azok is, akik ma hallgatnak engem, olyanná legyenek, amilyen én is vagyok e bilincsek nélkül.

³⁰Ezután felállt a király, a helytartó, Bereniké, és felálltak a velük együtt ülők.

³¹Távozóban így beszélgettek egymás között: Semmi halálra vagy fogságra méltó dolgot nem tett ez az ember. ³²Agrippa pedig ezt mondta Fesztusznak: Szabadon lehetne bocsátani ezt az embert, ha nem fellebbezett volna a császárhoz.

27

Pált Rómába viszik

¹Miután úgy határoztak, hogy hajón Itáliába szállítanak bennünket, átadták Pált a többi fogollyal együtt a császári csapatból való Júliusz nevű századosnak. ²Azután felszálltunk egy adramittiumi hajóra, amely Ázsia tartomány partvidékének kikötőibe készült, és elindultunk. Velünk volt a makedón Arisztarkhosz is Thesszalónikából. ³Másnap befutottunk Szidónba. Júliusz emberségesen bánt Pállal, és megengedte, hogy elmenjen barátaihoz, és azok gondoskodjanak róla. ⁴Onnan továbbindulva az ellenszél miatt Ciprus szélárnyékos oldalán hajóztunk el. ⁵Majd Kilikia és Pamfília partja mentén haladva befutottunk a líkiai Mirába. ⁶Ott a százados egy Itáliába induló alexandriai hajót talált, és arra szállított át minket. ⁷Több napig tartó lassú hajózás után nagy nehezen jutottunk el Knidoszig; de a szél miatt nem tudtunk kikötni, ezért elhajóztunk Kréta szélárnyékos oldalán Szalmóné közelében. ⁸Nagy nehezen elhaladtunk mellette, és eljutottunk egy helyre, amelyet Szépkikötőnek neveznek, és amelyhez közel van Lászea városa.

Pál tanácsa ellenére továbbhajóznak

⁹Mivel pedig közben sok idő telt el, és a hajózás is veszedelmessé vált, hiszen a böjt is elmúlt már, Pál figyelmeztette őket: ¹⁰Férfiak, látom, hogy a további hajózás nemcsak a rakományban és a hajóban okozhat nagy kárt, hanem életünket is veszélyezteti. ¹¹De a százados inkább hitt a kormányosnak és a hajótulajdonosnak, mint annak, amit Pál mondott. ¹²A kikötő nem volt alkalmas a telelésre, ezért a többség úgy döntött, hogy továbbhajóznak onnan, hátha eljutnak Főnixbe, ahol áttelelhetnek. Ez Kréta egyik kikötője, amely délnyugat és északnyugat felé néz. ¹³Mivel pedig enyhe déli szél kezdett fújni, azt hitték, hogy megvalósíthatják elhatározásukat; felszedték tehát a horgonyt, és továbbhajóztak Kréta közelében. ¹⁴Nemsokára azonban a sziget irányából lecsapott az Eurakvilónak nevezett szélvihar. ¹⁵Mikor az magával ragadta a hajót, úgyhogy nem tudott a széllel szemben haladni, rábíztuk a hajót, és sodortattuk magunkat vele. ¹⁶Amikor egy kis sziget, Klauda szélárnyékos oldalára befutottunk, nagy nehezen ugyan, de meg tudtuk tartani a mentőcsónakot. ¹⁷Miután ezt felvonták, óvintézkedéseket tettek: alul átkötötték a hajót, és mivel félték, hogy a Szirtisz tengeröböl zátonyaira futnak, a horgonyt leeresztették, és úgy sodródtak tovább. ¹⁸A vihar hevesen hányt-vetett bennünket, ezért másnap kidobálták a hajóterhet, ¹⁹harmadnap pedig a hajó felszerelését dobálták ki saját kezükkel. ²⁰Mivel pedig sem a nap, sem a csillagok nem látszóttak több napon át, és erős vihar tombolt, végül elveszett megmenekülésünk minden reménye. ²¹Minthogy már sokat éheztek is, Pál felállt közöttük, és így szólt: Az lett volna a

helyes, férfiak, ha rám hallgattok, és nem indulunk el Krétából, hogy elkerüljük ezt a veszélyt és ezt a kárt. ²²Én azonban most is azt tanácsolom nektek, hogy bizakodjatok, mert egy lélek sem vész el közületek, csak a hajó. ²³Mert ma éjjel elm állt annak az Istennek az angyala, akié vagyok, és akinek szolgállok. ²⁴Ez azt mondta: Ne félj, Pál, neked a császár elé kell állnod, és Isten neked ajándékozta mindazokat, akik veled vannak a hajón. ²⁵Ezért bizakodjatok, férfiak! Én hiszek az Istennek, hogy úgy lesz, ahogyan nekem megmondta. ²⁶Egy szigetre kell kivetődnünk.

Hajótörés és megmenekülés

²⁷Tizennegyedik napja sodródtunk az Adrián, amikor éjfél tájban azt gyanították a hajósok, hogy valamilyen szárazföldre közelednek. ²⁸Lebocsátották a mérőónt, és húsz öl mélységet mértek. Amikor pedig kissé továbbmentek, és ismét lebocsátották, tizenöt ölet mértek. ²⁹De mivel félték, hogy esetleg sziklás helyre vetődünk, a hajó farából négy horgonyt vetettek ki, alig várva a virradatot. ³⁰Ekkor azonban a hajósok meg akartak szökni a hajóról. Le akarták ereszteni a mentőcsónakot a tengerre, azzal az ürüggyel, hogy a hajó orrából akarnak horgonyokat kifeszíteni. ³¹Pál így szólt a századoshoz és a katonákhoz: Ha ezek nem maradnak a hajón, akkor ti sem menekülhettek meg. ³²A katonák ekkor elvágták a mentőcsónak köteleit, és hagyták, hogy elsodorja az ár. ³³Addig pedig, amíg megvirradt, Pál mindnyájukat arra biztatta, hogy egyenek. Így szólt: Ma a tizennegyedik napja, hogy étlen várakoztok, és semmit sem ettetek. ³⁴Ezért intellek titeket, hogy egyetek, mert az is megmeneküléseteket szolgálja. Mert közületek senkinek sem esik le egyetlen hajsza sem a fejről. ³⁵E szavak után vette a kenyeret, hálát adott Istennek mindnyájuk szeme láttára, megtörte, és enni kezdett. ³⁶Erre mindnyájan nekibátorodtak, és ők is enni kezdtek. ³⁷Összesen kétszázhetvenhatan voltunk a hajón. ³⁸Miután jóllaktak, a gabonát a tengerbe szórva könnyítettek a hajón. ³⁹Amikor megvirradt, nem tudták, milyen szárazföldre értek, de egy öblöt vettek észre, amelynek lapos volt a partja. Elhatározták, hogy ha tudják, erre futtatják rá a hajót. ⁴⁰A horgonyokat eloldották, és a tengerben hagyták, egyúttal a kormányrúd tartóköteleit is megeresztették, és az orrvitorlát szélnek feszítve igyekeztek a part felé. ⁴¹Mikor azonban egy földnyelvhez értek, ráfuttatták a hajót, amelynek orra befuródva ott maradt mozdulatlanul, hátsó része pedig a hullámveréstől szakadozni kezdett. ⁴²A katonáknak az volt a szándékuk, hogy megölik a foglyokat, nehogy valaki kiúszva elmeneküljön. ⁴³De a százados meg akarta menteni Pált, ezért visszatartotta őket elhatározásuktól, és megparancsolta, hogy akik úszni tudnak, azok ugorjanak először a tengerbe, és meneküljenek a szárazföldre, ⁴⁴azután pedig a többiek, ki deszkákon, ki a hajó egyéb darabjain. Így történt, hogy mindnyájan kimenekültek a szárazföldre.

28

Pál Málta szigetén

¹Miután megmenekültünk, akkor tudtuk meg, hogy Máltának hívják ezt a szigetet. ²A barbárok nem mindennapi emberséget tanúsítottak irántunk, mert tüzet raktak, és a ránk zúduló eső és a hideg miatt mindnyájunkat befogadtak. ³Amikor Pál összegyűjtött egy csomó rőzsét, és a tűzre tette, a melegtől egy vipera bújt ki belőle, és a kezébe mart. ⁴Amikor a barbárok meglátták a kezéről lecsüngő mérges kígyót, így szóltak egymáshoz: Bizonyára gyilkos ez az ember, aki a tengerből kimenekült ugyan, de az isteni bosszúállás nem engedi, hogy életben maradjon. ⁵Ő azonban lerázta a kígyót a tűzbe, és semmi baja sem esett. ⁶Azok pedig azt várták, hogy feldagad, vagy hirtelen holtan esik össze. Mikor azonban hosszas várakozás után azt látták, hogy nem történik semmi baja, megváltozott a véleményük, és azt mondták róla, hogy isten.

⁷Azon a környéken volt a sziget előljárójának, Publiusznak a birtoka, aki befogadott minket, és három napon át nagyon barátságosan megvendégt. ⁸Történt pedig, hogy Publiusz

apja lázrohamoktól és vérhastól gyötörve ágynak esett. Pál bement hozzá, és miután imádkozott, rátette a kezét, és meggyógyította.⁹ Miután ez megtörtént, a többi beteg szigetlakó is odament hozzá, és ő meggyógyította őket.¹⁰ Ezek nagy megbecsülésben részesítettek minket, és amikor elhajóztunk, elláttak bennünket minden szükséges dologgal.

Pál megérkezik Rómába

¹¹Három hónap múlva azután elindultunk egy alexandriai hajón, amely a szigeten telelt, és amelynek címerében a Dioszkuroszok voltak.¹² Szirakúzába érkezve ott maradtunk három napig.¹³ Innen a part mentén hajózva megérkeztünk Régiumba, és mivel egy nap múlva feltámadt a déli szél, másnap Puteoliba értünk.¹⁴ Itt testvéreket találtunk, akik kértek, hogy maradjunk náluk hat napig. Így érkeztünk Rómába.¹⁵ Mikor az ottani testvérek hallottak érkezésünkről, elének jöttek Appiusz fórumáig és Trész Tabernéig. Amikor Pál meglátta őket, hálát adott Istennek, és megtelt bizakodással.

Pál és a római zsidók

¹⁶Amikor megérkeztünk Rómába, Pálnak megengedték, hogy külön lakjék az őt őrző katonával.¹⁷ Három nap múlva magához hívatta a zsidók ottani előljáróit. Amikor ezek összegyűltek, így szólt hozzájuk: Férfiak, testvéreim, bár semmit sem vétkeztem e nép ellen, vagy ősi szokásaik ellen, Jeruzsálemben mégis foglyul adtak engem a rómaiak kezébe.¹⁸ Miután ezek kihallgattak, szabadon akartak bocsátani, mert semmi halállal büntetendő vétek nincs bennem.¹⁹ Mivel azonban ez ellen tiltakoztak a zsidók, kénytelen voltam fellebbezni a császárhoz; de nem azért, mintha népem ellen akarnék vádaskodni.²⁰ Emiatt kértem, hogy láthassalak titeket, és beszélhessek veletek, hiszen Izráel reménységéért viselem ezt a láncot.²¹ Ők pedig ezt mondták: Mi sem levelet nem kaptunk rólad Júdeából, sem a testvérek közül nem jött ide senki, és nem jelentett vagy mondott rólad semmi rosszat.²² Helyesnek tartjuk tehát, hogy tőled halljuk meg, hogyan gondolkozol. Mert erről az irányzatról tudjuk, hogy mindenfelé ellenzik.

²³Kitűztek tehát számára egy napot, és akkor sokan eljöttek hozzá a szállására. Pál bizonyosságot tett előttük az Isten országáról, és reggeltől estig igyekezett őket meggyőzni Jézusról Mózes törvénye és a próféták alapján.²⁴ Egyesek hittek a beszédének, mások pedig nem hittek.²⁵ Mivel nem értettek egyet egymással, szétszlottak, s ekkor Pál ezt az egy ígét mondta nekik: Helyesen szólt a Szentlélek Ézsaiás próféta által atyáitokról:²⁶ „Menj el ehhez a néphez, és mondd meg: Hallván halljatok, de ne értsetek, látván lássatok, de ne ismerjete! ²⁷Mert megkövéredett e nép szíve, fülükkel nehezen hallanak, szemüket behunyták, hogy szemükkel ne lássanak, fülükkel ne halljanak, szívükkel ne értsenek, hogy meg ne térjenek, és meg ne gyógyítsam őket.”²⁸ Vegyétek tehát tudomásul, hogy a pogányoknak küldetett el Istennek ez az üdvössége. Ők pedig meg is fogják azt hallani.

Pál kétévi fogsága Rómában

²⁹Miután ezt mondta, a zsidók maguk között sokat vitatkozva eltávoztak.³⁰ Ő pedig ott maradt két teljes esztendeig saját bérelt szállásán, és fogadta mindazokat, akik felkeresték.³¹ Hirdette az Isten országát, és tanított az Úr Jézus Krisztusról, teljes bátorsággal, minden akadályoztatás nélkül.